

PAULOVA'EA OMOMBE'U ROMAPEVA'EA PE Carta de Paulo aos Romanos

¹ Ji ko Pauloramō Jesus Cristo'gareheva'ero jitekovo garemimbotarimova'ea rehe. Kiro ji ikwatijarukari nhinhi'īga imondovouka pe me - perope peju cidade de Roma pe. Tupana'ga ji mōngo omoirūharamo ikwehe. Igwete ga ei ji ve: “Emombe'umbe'u ti ġa pe nhiremimombe'upyryva Jesus Cristo'ga mombe'gwovo,” ei Tupana'ga ji ve ikwehe.

² Ymya Tupana'ga ikwahavukari ġwemimombe'upyryva onhi'īga mombe'uharava'ea pe hako. “Amondo po ti ji Cristo'ga yvyakotyve'ġa pyri nehē. Pyry po ti ġa pe a'ero nehē,” ei Tupana'ga ahe ve. “Pekwatija ti nhiremimombe'upyryva Cristo'ga mombe'gwovo a'ero tokwaha ti ġa javoji,” ei ga onhi'īga mombe'uharava'ea pe hako. A'ero ahe ikwatijari inoġa hako. (Aherembikwatijara ko Tupana'ga mombe'uhava.)

³ Tupana'ga okwatijaruka ahe ve ġwemimombe'upyryva Cristo'ga mombe'gwovouka hako. Jesus Cristo'ga ko Tupana'ga ra'yra'ga nhandepojykaharete'ga. Yvyakotyva'ero ga ari Daviva'ea rymyminorō raikwehe.

⁴ Tupana'gahugwiva'ero ga pyryhetero. Tupana'ga opopoakarimo ga Cristo'ga mboukwaha-

hetei gwa'yramo. A'ereki ga Cristo'ga mbogwera gamanoa hugwi.

⁵ Igwete ga ei Cristo'ga pe: “Emombyry ti Paulo'ga pe terenhimoirũuka ti ga pe a'ero,” ei Tupana'ga Cristo'ga pe. Nurã ji Cristo'ga moirũi ga mombe'gwovo ojipe'ga gwyriveve'ga pe nhaporemotojiko ti ga ga rehe javo. “Tohendu katu ti ga Cristo'ga nhi'iga nehẽ. A'ero po ti ga ga mbohetei nehẽ no,” a'e ji ga pe jipi.

⁶ Pe me ji ei a'ea no. A'ereki Tupana'ga e'i pe me: “Pejiko ti Jesus Cristo'ga rehe pejikovo gareheva'ero,” ei Tupana'ga.

⁷ Kiro ji ikwatijarukari nhinhi'iga a'ero imondovouka pe me Roma pe. Pe ko Tupana'ga py'a ja. E'i ga pe me: “Ga ko jireheva'ero,” ei ga pe me.

Tupana'ga ti tomombyry pe me nhandervete'ga Jesus Cristo'ga pavẽi nhandepojykharete'ga pavẽi. Tonoġatu ti ga pepy'a no.

Taho ti pe pyri, ei Paulova'ea

⁸ Ta'e na'ẽ ti pe me. Jesus Cristo'ga rekoro ġwaramo ji pavẽi ji ei Tupana'ga pe: “Apĩ, ndepyry hete nde ejiheve'ga nderekopava Roma pe. A'ereki jara'ga nhaporemomombe'u ga kiro,” a'e ji. “ ‘Ojiko hete ga Jesus Cristo'ga rehe Roma pe,’ ei ga,” a'e ji Tupana'ga pe pe mombe'gwovo.

⁹ Ga pe ji poravykykatui jipi garemimombe'ua mombe'gwovo gara'yra'ga mombe'gwovo. Nhinhi'iga nanani Tupana'ga pe ji pe mombe'umbe'ui jipi. Ga okwaha hete nhiremimombe'umbe'ua ojive.

¹⁰ A'ea'e ji Tupana'ga pe jipi: “Apĩ, ymyagwera jate ji hopotaramo Romapeve'ga pyri novĩa. Nde

ipotarame jioha ġa pyri ji mondo ti kiro ġa pyri a'ero," a'e ji ga pe.

¹¹ A'ereki ji opohepiaga'u hete topomoirū ti javo. A'ero po ti Tupana'ga ra'uva imombyryvi pe me nehē. A'ero po ti pe jikohetei Cristo'ga rehe nehē.

¹² Nahā po ti nhande jopokopokogi a'ero nhanderoryroryvamo nehē. Pejikohetea repiagame po ti ji roryvamo pe ndehe nehē. Na jitehe po ti pe ndoryvamo jijikohetea repiagame nehē no. Nahā po ti nhande nhombojikojikohetei Cristo'ga rehe nehē.

¹³ Nhiirū, tamombe'u ti pe me tapekwaha. Kotihītihi ji hopotaramo pe pyri novia. Emo tegwete jihohava jipi. Tambojiko pota ji pepyteripeve'ga Cristo'ga rehe. Nahanahā ji judeus'garūive'ga mbojikogukari ojipe'ga gwyrī pe ikwehe.

¹⁴ A'ereki Jesus Cristo'ga e'i ji ve: “Ji mombe'umbe'u ti ġa pe nhaporemō,” ei ga. Nurā ji Cristo'ga mombe'umbe'ui ġa pe jipi. Ka'gwyripeve'ga pe ji ga mombe'ui. Cidadepeve'ga pe ji ga mombe'ui no. Ikwahapyra'ga pe ji ga mombe'ui. Ikwahapyre'ŷve'ga pe ji ga mombe'ui no.

¹⁵ Nurā ji jirokwapotari Cristo'ga mombe'gwovo pe me Roma pe no.

Tupana'ga remimombe'upyryva ikwahy hete

¹⁶ Cristo'ga mombe'ua pyry hete ji ve. Nurā ji nanotī a'ea. Ga a'ea reroviarame Tupana'ga omombo ġandekote'varuhua ġa hugwi - kiroki ġa ojiko Cristo'ga rehe. Judeus'ga hugwi ypy ga imombori ġandekote'varuhua ġa jikogame Cristo'ga rehe. Na jitehe judeus'garūive'ga hugwi

ga imombori ġandekote'varuhua ġa jikogame ga rehe.

¹⁷ A'ereki Cristo'ga mombe'ua rehe nhande tikwaha. Nurã nhande ei: Tupana'ga nhande mombyry nhande jikogame Cristo'ga rehe – nhande jikogame jate ga rehe. Nahã i'ei aherembikwati-jara no Tupana'ga mombe'uhara:

“Ga jikogame ga rehe Tupana'ga ġa mombyryvi. A'ero po ti ġa ndekopyahui nehẽ,” e'i ikwati-jara.

Ite'varuhu hete yvyakotyve'ga

¹⁸ Tupana'ga okwahavuka nhande ve. Nurã nhande ei: Yvagipeve'ga po ti ombohahy okote'varuhuve'ga pe nehẽ onhimonha'ngavo ġandekote'varuhua rehe. Okote'varuhuro ġwaramo ġa nombokwahyukari ojihe a'itituhẽva'ea Tupana'ga kwahava.

¹⁹ Tupana'ga po ti ombohahy tuhẽ ġa pe. A'ereki Tupana'ga kwahava jukwaha ġa pe. A'ereki Tupana'ga tuhẽ ojikwahavukaripe ġa pe novĩa. Emo ġa ndokwahapotari ga.

²⁰ Ymya Tupana'ga oapo yvya hako. Garembiapoagwera jate jukwaha a'ero Tupana'ga reaporogita gapopoakara no – a'ea namominangavi gapopoakara. Nhande ndihepiagi gareaporogita nhandereakwara pyvõ novĩa. Emo nhande tikwaha a'ea garembiapo repiagame. Nurã ijari ġa ndehe ġa ikwahapotare'ymame.

²¹ Ga okwaha Tupana'ga novĩa. Emo ġa nombohetei ga. Ga nde'i ga pe: “Ndehe ko Tupanetero. Ndepyry hete nde imombyryva ore ve,” nde'i ġa ga pe. Ga heaporogita tehe reki. Ohorame ypytuna

rupi ahe ndokwahavi okovo hepiage'yma. Na jitehe okote'varuhuve'ğa ndokwahavihu a gwea-poroğitakatue'ymame.

²² “Orokwaha hete ore,” ei ğa novĩa. Emo ğa ndokwahavihu okovo.

²³ Ga nombohetea'javi Tupana'ga – gaha koi nomanoa'javi. Ha'angavatehea reki ğa ombohete, ğaana'angava no – kiroki ğa yvyakotyve'ğa omanove'ğa. Gana'angava ğa ombohete. Ipepova'ea ra'angava ğa ombohete no ipyva'ea ra'angava. Ohyryryva'ea ra'angava ğa ombohete no.

²⁴ Nurã Tupana'ga pohiri ğa hugwi. “Okote'varuhu potaruhu ğa oakwahave'yma,” ei ga. “Ojogwerekote'varuhu pota ğa,” ei ga. “Na ğa ndekoi jate a'ero ğwemimbotarimova'ea rehe ojogwerekote'varuhuavo,” ei Tupana'ga.

²⁵ Ndogweroviara'javi ğa a'itituhẽva'ea Tupana'ga mombe'ua. I'mbeva'ea ğa gwerovia reki. Ombohete ğa Tupana'ga rembiapoa okovo hehe. Tupana'ga reki mbatera apohara'ga ğa nombohetei okoe'yma ga rehe. Gaha po nhande timbohete avuirama hamo. Na tuhẽ a.

²⁶ Ga ndekote'varuhuro ğwaramo Tupana'ga pohiri ğa hugwi. “Na ğa jogwerekote'varuhupotari a'ero,” ei ga. A'ereki ğa nahembirekokatua'javi reki. Kunhangweramo memenhuhũ ğa jogwerekoi.

²⁷ Na jitehe akwaimba'ero memenhuhũ ğa jogwerekopotari. Ojogwerekote'varuhu ğa. Na rũi po ahe rekoï hamo. Ite'varuhu tuhẽ ğa pe a'ero ğandekote'varuhua ikwepykavamo.

²⁸ Ei ğa ojohupe: “Timoka'nhy ti

Tupana'ga.” Nurã Tupana'ga e'i ġa pe: “Na ġa ndeaporoġitate'varuhuro a'ero,” ei ġa. A'ero ġa ndekouhui okote'varuhua rehe – kiroki a'ea rehe ahe ndokoi hamo.

²⁹ Okote'varuhuparavuhua rehe jate ġa ndekoi. Opotarahivuhu hete ġa ojipe'ġa mbatera. Onhimyrõ hete ġa ojipe'ġa ndehe. Ojojukajuka ġa. Ojogwayvayva ġa. Onhomoandyandyjuhu ġa. Heaporoġita te'varuhu ġa ojipe'ġa pe. Omombe'u tuhẽ ġa mbehea.

³⁰ E'ie'ymi ġa ojipe'ġa pe: “Ite'varuhu ġa okovo.” Noaronhete ġa Tupana'ga. Onhombotegwete ġa. Onhimbohete tehe ġa jipyry hete ji javo tehe. Heaporoġitaġita ġa nahanahã ti xako te'varuhu javo. Nohendukatui ġa gwuva'ġa nhi'iġa.

³¹ Ndokwahavihu ġa. Ndokoi ġa ġwembi'ea rupi. Ndoporogwetygi ġa ojipe'ġa arõ'e'yma.

³² Tupana'ga e'i nanongara'ġa pe: “Oho po ġa hahyva'ea ruvihava pype hamo,” ei ġa. Okwaha reki ġa Tupana'ga nhi'iġa novĩa. Emo ġa ndopohiri okote'varuhua hugwi kiro ġandekoa tuhẽ opohire'yma jugwi. Johe'i tehe ko ġandekote'varuhua. A'ereki ojipe'ġa ndekote'varuhurame ġa e'i pyry ġa pe.

2

Tupana'ga okwaha pa javo ahereaporogita pe

¹ Pe'ji po pe ojipe'ġa pe: “Ite'varuhu ġa okote'varuhuavo.” Pehe reki peko te'varuhu no. A'ereki pe ġa javijitehe peko te'varuhu. Pe ndehe tuhẽ reki ijari a'ero pe erame ġa pe ite'varuhu ġa javo. Pe'erame a'ea ġa pe pe pemboja reki pejihe. A'ereki pe peko te'varuhu jitehe.

² A'itituhẽva'ea rupi katu Tupana'ga imbohahyukari nanongara'ga pe okote'varuhuve'ga pe. A'ea tikwaha pa nhande.

³ Oro pe, Tupana'ga po ti ombohahyuka tuhẽ pe me nehẽ no. A'ereki pe peko te'varuhu no. Pe'ji pe ojipe'ga pe: “Ite'varuhu ga okote'varuhuavo.” Pe ki a'e te peko te'varuhu jitehe no. Ombohahyuka tuhẽ po ti Tupana'ga pe me nehẽ.

⁴ Ga pyry hete pe me novia. Nonhimbaekwahivi ve ga pe me. A'ereki ga e'i pe me: “Perojijyi na'ẽ ti pejeaporogita pejipohia pejikote'varuhua hugwi,” ei Tupana'ga pe me. “Pe pohirame pejikote'varuhua hugwi po ti ji nambohahya'javi pe me a'ero nehẽ,” ei ga pe me. Emo pe ndapekoi gapyryhetea rehe. Ndapekwahavi pe naerũ? Ga pyry hete pe me topohi ti ga okote'varuhua hugwi javo.

⁵⁻⁶ Napeangarihu vehe pe peapyhae'yma! Nurã po ti koji'i Tupana'ga imbohahyukari pe me nehẽ ga ega'erame nhande ve ikwepyga nhanderea-porogitaagwera nehẽ. A'ea rupi po ti ga imboukwahavi onhimboahivuhua okote'varuhuve'ga pe. Ikwepykava po ti ga imboukwahavi ja'javo ga pe nehẽ no. A'itituhẽva'ea rupi katu po ti ga ei ikwepyga yvyakotyve'ga pe nhaporemo nehẽ.

⁷ Jara'ga oko katue'ymi. “Tihendu pota nhande Tupana'ga nhi'igatua nhande ve,” ei ga. “Tihendu pota nhande garemimbohetea nhandejihe. Xako pota nhande ga pyri avuirama,” ei ga. Gahã po ti Tupana'ga omongo ojipyri yvagi pe nehẽ.

⁸ Jara'ga ki a'e te gwemimbotarimova'ea reheuhu ga oko. Ga nohendukatui a'itituhẽva'ea Tupana'ga nhi'iga. Oho reki ga okote'varuhua

rupi. Tupana'ga po ti onhimboahivuhu ġa pe ġa nderekovo nehē onhimonha'ngavo ġandekote'varuhua rehe nehē.

⁹ Ombohahyuka po ti ga ġa pe nehē. Okote'varuhuve'ġa pe nhaporemo po ti ga imbohahyukari nehē judeus'ġa pe judeus'ġarūive'ġa pe nehē no.

¹⁰ Okokatuve'ġa po ti Tupana'ga ġa mboheteri nehē. “Pepyry hete pe,” e po ti ga ġa pe nehē. Onoġatu po ti ga ġapy'a nehē no. Nahā po ti ga imombyryvi ġa pe nehē judeus'ġa pe judeus'ġarūive'ġa pe nehē no.

¹¹ A'ereki a'itituhēva'ea rupi katu Tupana'ga e'i ikwepyga nhande ve nhaporemo.

¹² Ymya Tupana'ga ombo'euka Moisésva'ea pe onhi'iġa rehe hako ikwatijaruka ahe ve inoġauka hako. A'ero judeus'ġa gwereko Moisésva'ea remimbo'eagwera. Judeus'ġarūive'ġa ki a'e te ndogwerekoi Moisésva'ea remimbo'eagwera aherembikwatijaragwera. Oho po ti ġa hahyva'ea ruvihava pype nehē. Ga ndekote'varuhuro ġwaramo po ti Tupana'ga ġa mondoi ipype nehē. Emo po ti ga nde'i ġa pe nehē: “Napehendukatui pe Moisésva'ea remimbo'eagwera.” A'ea po ti ga nde'i ġa pe nehē. A'ereki ġa ndogwerekoi Moisésva'ea remimbo'eagwera. Ga ndekote'varuhuro ġwaramo po ti ga ġa mondoi hahyva'ea ruvihava pype nehē.

Na jitehe judeus'ġa, ġandekote'varuhuro ġwaramo po ti Tupana'ga ġa mondoi hahyva'ea ruvihava pype nehē no. Judeus'ġa gwereko reki Moisésva'ea remimbo'eagwera novīa. Nurā po ti ga ei a'ero ġa pe nehē: “Napehendukatui reki pe

Moisésva'ea remimbo'eagwera,” e'i po ti ga ġa pe nehẽ.

¹³ Ga henduteherame a'ea Tupana'ga nde'i ġa pe: “Pepyry pe pejikovo.” Ga ndekorame ganhi'iga rupi Tupana'ga ei a'ea ġa pe.

¹⁴ Moisésva'ea remimbo'eagwera e'i judeus'ga pe: “Peko katu ti.” Judeus'garũive'ga reki ndogwerekoi Moisésva'ea remimbo'eagwera. Gwemimbotarimo tehe po ġa ndekoi Tupana'ga nhi'iga rupi, a'ero po jukwaha tuhẽ ġandekokatukwahava.

¹⁵ Nhande ikwahavame ġandekokatua nhande ei: Moisésva'ea remimbo'eagwera e'i: “Peko katu ti.” A'ea kwahave'ymame ġa ikwahavi reki oyvyteri pe okokatuavo. Gweaporogita pe ġa nhimombaragwahavi aherekokatua rehe. A'ereki okokaturame ġa e'i oyvyteri pe: “Nanongara ko pyry.” Okote'varuhurame ġa ikwahavi okote'varuhua no.

¹⁶ Aerẽ po ti Tupana'ga ei Jesus Cristo'ga pe a'ero te'i ti ga vyakotyve'ga pe javo. A'ero po ti ga ei ġandeaporogita pe ikwepyguka ġa pe nehẽ. Ojipe'ga ndeaporogita onhimi nhande ve. Tupana'ga okwaha pa reki. A'ero po ti ga ei ikwepyguka ġa pe nehẽ. Nahã ji ei jipi imombe'urame Tupana'ga remimombe'ua.

Judeusva'ea gwereko Moisésva'ea remimbo'eagwera

¹⁷ Oro pe judeusramo pe'ji reki pe: “Nhande ko judeusramo. Tireko nhande Moisésva'ea remimbo'eagwera. Nurã nhande pyryvamo,” pe'ji tehe reki pe pejive. Penhimboheteuhu tehe pe nhande ko Tupana'gareheva'ea javo.

18 Pekwaha pe Tupana'ga remimbotarimova'ea novĩa. Moisésva'ea remimbo'eagwera pe mbo'embo'e. Nurã pe ei: “Xanhimombaragwaha nhande aherekokatua rehe,” pe'ji pe novĩa.

19 Hehae'ỹve'ğa ndokwahavi hepiage'yma ġwaramo. Nurã ahe ġa nderohoi. Ypytunarupive'ğa na jitehe ndokwahavi hepiage'yma. Nurã ahe hyapei ġa pe tohepia ti ġa ikwahava javo. Nurã pe ei nanongara'ğa'jave'ğa pe - kiroki ġa ndokwahavi Tupana'ga - ġa pe pe ehetei: “Nhande tikwahavuka Tupana'ga pe me,” pe'ji hete pe ġa pe.

20 “Timoġita nhande okokatue'ỹve'ğa. Timbo'embo'e nhande ġa no - kiroki ġa ndokwahapavi,” pe'ji tehe pe. “A'ereki nhande tikwaha pa a'itituhẽva'ea Moisésva'ea remimbo'eagwera rerekoro ġwaramo,” pe'jiteheuhu pe.

21 Pembo'e pe ojipe'ğa. Maraname pe napenhimbo'ejuhu reki naerũ? Pe'ji pe ġa pe: “Tapemimuhũ ti ojipe'ğa mbatera,” pe'ji pe ġa pe. Maraname pe tuhẽ imimuhũ reki naerũ?

22 Pe'ji pe ġa pe: “Taperekoi ti ojipe'ğa nembireko'ğa,” pe'ji pe. Maraname pe ojipe'ğa nembireko'ğa nderekouhui naerũ? “Tapekoi ti ġanemimbohete'hara rehe,” pe'ji pe ojipe'ğa pe. Maraname pe ndekouhui itambere'ia rehe ġanemimbohete'hara rongapeva'ea rehe imima jugwi naerũ?

23 Pe'ji pe: “Tireko nhande aherembikwatijara Tupana'ga nhi'iga,” pe'ji pe penhimboheteavo. Emo pe napehendukatui reki Tupana'ga nhi'iga. A'ero ojipe'ğa e'i te'varuhu Tupana'ga pe.

24 Tupana'ga mombe'uhava e'i:

“Judeus'ğa ndekote'varuhuro ġwaramo judeus'ġarũive'ğa e'i te'varuhu Tupana'ga pe ga mbotegweteavo,” e'i ikwatijara.

25 Nahã pe ei judeusramo: “Nhande ko Tupana'gareheva'ero xako nhanderakwanhapira ikytiro ġwaramo.” A'ea pe ei. Pyry tuhē pejikytiagwera pe hendukaturame Moisésva'ea remimbo'eagwera. Hendukatue'ymame ndatekwava'javi reki pejikytiagwera rehe. Pejikyti tehe pe a'ero.

26 Oro judeus'ġarũive'ğa ojikytie'ỹve'ğa, ġa ndekorame Tupana'ga nhi'iġa rupi, a'ero po ti ga ei ġa pe nehē: “Pe ko ojikyti'ğa ja ji ve kiro,” e po ti ga nehē. “A'ereki pe jireheva'ero peko kiro nhinhi'iġa rendukaturo ġwaramo,” e po ti Tupana'ga judeus'ġarũive'ğa pe nehē.

27 Pehe judeusramo pereko pejikytiagwera novĩa. Pereko pe Moisésva'ea rembikwati-jaragwera no novĩa. Emo pe napehendukatui a'ea. Judeus'ġarũive'ğa ki a'e te ndogwerekoi okytiagwera. Ndogwerekoi ġa aherembik-watijara. Emo ġa oko Tupana'ga nhi'iġa rupi. Nurã ġa imboukwahavi pendekote'varuhua pe hendukatue'ymame ganhi'iġa.

28 Pe'ji pe: “Nhande ko judeusramo xako Tupana'gareheva'ero,” pe'ji pe. Emo o'eteheuhuro ġwaramo rũi ahe oko Tupana'gareheva'ero. Okytiro ġwaramo rũi ahe oko Tupana'gareheva'ero.

29 Ga ndeaporoġitapyryvame jate oyvyteri pe Tupana'ga ei ġa pe: “Pehe ko jireheva'ero.” Pe

herekoteherame Moisésva'ea rembikwatijaragwera Tupana'ga nde'i a'ea pe me. Tupana'ga ra'uva imbopyahurame pendeaporoğita a'ero Tupana'ga ei pe me: “Pe ko jireheva'ero.” Tupana'ga tuhē ombohete nanongara'ğa a'ero. Ojipe'ğa rüi ombohete ğa.

3

¹ Pe'ji po pe ji ve a'ero: “Ndapyryvi nhande rekoi judeusramo naerü?” pe'ji po pe. “Ndapyryvi nhandejikytiagwera naerü?” pe'ji po pe ji ve.

² Piry hete tuhē reki. A'ereki judeusva'ea pe nhaneramonhava'ea pe Tupana'ga omondo onhi'igagwera ğwembikwatijarukaragwera. “Togwereco katu ti ğa nhinhi'iga imombe'gwovo,” ei Tupana'ga ahe ve hako.

³ Pe'ji po pe ji ve no: “Jara'ğa reki ndokoi Tupana'ga rembi'ea rupi nhandere'ya'ğa. Nurâro ğwaramo po ti Tupana'ga na jitehe ndokoi ğwembi'ea rupi naerü?” pe'ji po pe ji ve.

⁴ Na rüi. Gwembi'ea rupi katu Tupana'ga rekoi jipi. Jara'ğa i'mbe pa. Tupana'ga ki a'e te ni'mbei jipi. Nahã Tupana'ga mombe'uhava i'ei:

“Nde nhi'igame po ti ğa ei nde ve:

‘A'itituhēva'ea rupi katu neremimombe'ua’,” e'i.

“Ga imbojateherame nde rehe

po ti jukwahavamo nderekokatua nehē,” e'i ikwatijara.

⁵ Pe'ji po pe ji ve: “Nhande rekote'varuhurame po ğa ei nhande mombe'gwovo: ‘Oko te'varuhu ğa. Tupana'ga reki ğa atyvi,’ e po ğa. ‘A'ereki ga oko katu hete,’ e po ğa,” pe'ji po pe ji ve. A'ero po pe etehei: “Nhande rekote'varuhuro

ḡwaramo koji'i jukwaha hete reki Tupana'ga rekokatua. Pyry a'ero nhanderekote'varuhua. A'ereki nhanderekote'varuhua omboukwaha Tupana'ga rekokatua," pe'jiteheuhu po pe ji ve. "Tupana'ga tiruahũ reki imbohahyrame nhande ve nhanderekote'varuhurame," pe'jiteheuhu po pe.

⁶ Na rũi reki, a'e ji pe me. Tupana'ga pyry tuhẽ. Nurã po ti ga ikwahavi ja'javo yvyakotyve'ḡa ndeaporogita pe nehẽ ikwepykwepyga ḡa pe nehẽ. Po Tupana'ga ndapyryvi hamo a'itituhẽva'ea rupi katu rũi po ga ei a'ero ḡa pe hamo.

⁷ Pe'ji po pe ji ve a'ero: "Ji rekote'varuhurame po ḡa ei ji mombe'gwovo: 'Ga atyvi reki Tupana'ga oko katu,' e po ḡa," pe'ji po pe. "Ji rekote'varuhuro ḡwaramo koji'i jukwaha hete Tupana'ga rekokatua. A'ero ḡa koji'i Tupana'ga mbohetei," pe'ji tehe po pe ji ve. "Pyry a'ero jirekote'varuhua. A'ereki ji rekote'varuhurame ḡa koji'i Tupana'ga mbohetei garekokatuhetea kwahava," pe'ji tehe po pe. "Maraname po Tupana'ga euhui ji ve naerũ netiruahũ nde javo?" Pe'ji tehe po pe ji ve.

⁸ Po pe ei a'ea, a'ero po pe etehei no: "Xako te'varuhu tokwaha hete ti ḡa Tupana'ga rekokatua javo." Pohoa tuhẽ ojipe'ḡa etehei imbojateheavo ji rehe ji mbotegweteavo. "Paulo'ga e'i jipi: 'Xako te'varuhu tokwaha hete ti ḡa Tupana'ga rekokatua javo,' ei ga," e'i tehe ḡa ji ve. Ji ko nda'ei reki a'ea. Pyry po ti Tupana'ga imbohahyi ḡa pe nehẽ ḡa erame xako te'varuhu javo.

Ndiakokatuhavi pa

9 A'ero po pe ei ji ve: “Marã a'ero? Nhande judeusramo nhandepyry hete jara'ğa hohe?” Ahã tuhẽ, a'e ji. “Ndojoavyavyi judeus'ğa judeus'garũive'ğa pavẽi okote'varuhuavo,” a'e ko ji pe me ko. A'ereki niandepiro'ypavi nhande nhanderekote'varuhua hugwi.

10 Nahã Tupana'ga rembikwatijarukara i'ei vvyakotyve'ğa mombe'gwovo.

“Ndapyryvi pa ға Tupana'ga pe,” e'i.

11 “Nonhimombaragwahavi pa ға aherekokatua rehe.

Ndokwahapotari pa ға Tupana'ga okoe'yma ga rehe,” e'i.

12 “Opohi pa ға Tupana'ga hugwi.

Ndoakwahavihu pa ға.

Ndokokatui pa ға,” e'i ikwatijara.

13 “Onhi'ĩ te'varuhu ға ja'javo ojipe'ğa pe.

Omoandyandyi ға ojipe'ğa,” e'i.

“Mboja ahe hu'urame ahera'oa mbotegwetei.

Na jitehe o'ete'varuhurame ojipe'ğa pe ға ға mbotegwetei,” e'i ikwatijara.

14 “Onhimboahivuhurame ojipe'ğa pe

ға e'i te'varuhu ға pe imbote'varuhuavo,” e'i.

15 “Ojukatuhẽtuhenhuhũ ға ға.

16 Perope ға oho

– pevo ға ojipe'ğa mbotegwetegwetei ға mbovy'are'yma,” e'i.

17 “Nombojogwerekokatuukari ға jara'ğa pe.

18 Nomondoĩ ға imohina Tupana'ga rehe okyhyjie'yma ga hugwi,” e'i ikwatijara vvyakotyve'ğa mombe'gwovo.

19 Tupana'ga okwatijaruka onhi'igã heja. Ga pe garembikwatijarukara i'ei a'ero – kiroki

ġa oko Moisésva'ea remimbo'eagwera rupi judeus'ġa. A'ea ikwahava nhande xa'eyme a'ero: “Ndorokwahavi ore orerekote'varuhua.” Xa'eyme ti nhande a'ea judeusramo. Judeus'ġarũive'ġa ti te'iyime no. Nhande ikwahava ġwaramo nhanderekote'varuhua, a'ero po pyry Tupana'ga ei nhande ve nhaporemō: “Peko te'varuhu tuhē pe.”

²⁰ Tupana'ga nde'i nhande ve: “Pepyry hete pe aherembikwatijaragwera hendukaturō ġwaramo.” Nde'i ga a'ea nhande ve. A'ereki ikwatijaragwera okwahavuka reki nhande ve nhanderekote'varuhua.

Tupana'ga nhande mombyry

²¹ Aġwamo reki Tupana'ga okwahavuka nhande ve nhande mombyryva. Aherembikwatijaragwera rehe rūi reki Tupana'ga nhande mombyry. Moisésva'ea rembikwatijara nhande mbo'e reki nhande mombyryva rehe. Tupana'ga nhi'ġa mombe'uharava'ea na jitehe nhande mbo'e a'ea rehe.

²² Nhande jikogame Jesus Cristo'ga rehe Tupana'ga nhande mombyryvi. Ga nhaporemō Tupana'ga ġa mombyryvi ġa jikogame Cristo'ga rehe. A'ereki ġa ojo'jajo'ja judeus'ġa judeus'ġarũive'ġa pavēi.

²³ A'ereki ġa nhaporemō okote'varuhu. Ndohoi ġa Tupana'ga pyryhetea apiavo.

²⁴ Emo Tupana'ga omombyry ġa pe. Ga ndokwepygi Tupana'ga pe. Ga omombyry tehe ġa pe ġa jikogame Jesus Cristo'ga rehe. A'ereki Tupana'ga ġa mbopiro'yuka ġandekote'varuhua hugwi.

25 Tupana'ga ombuhuruka Cristo'ga yvya koty teremano ġa ndepyga javo. “A'ero po ti nde imombori ġandekote'varuhua ġa hugwi ġa jikogame nde rehe,” ei ga Cristo'ga pe. Cristo'ga momanoukaramo Tupana'ga ei: “Tokwaha ti ġa jipyryva. A'ereki ji ġandekote'varuhua momboruka,” ei Tupana'ga. A'ereki Cristo'ga manoa renonde Tupana'ga imbogwavetei aherekote'varuhua onhimbaekwahive'yma a'ea rehe.

26 Aġwamo reki Tupana'ga Cristo'ga momanoukari ikwahavuka opyryva imomboa ġandekote'varuhua. A'ero nhande ei: Tupana'ga pyry. Nhande jikogame Cristo'ga rehe ga nhande mombyryvi no.

27 Xanhimboheteyme tuhẽ nhande naerũ. A'ereki aherembikwatijaragwera rendukaturu ġwaramo rũi Tupana'ga nhande mombyry. Nurã nhande nianhimbohetei. Nhande jikogame Cristo'ga rehe ga nhande mombyryvi.

28 Nahã a'ero, a'e ji. Nhandejikoga ġwaramo Cristo'ga rehe Tupana'ga nhande mombyryvi. Nhande ikwatijara rendukaturu ġwaramo rũi ga nhande mombyryvi.

29 Judeus'ġa jate rũi e'i Tupana'ga pe: “Ga ko nhanderuvihava'ga.” Judeus'ġarũive'ġa e'i a'ea ga pe no.

30 Tupana'ga ko ojipeji. Gaha judeus'ġa mombyry ġa jikogame Cristo'ga rehe. Ga jitehe judeus'ġarũive'ġa mombyry ġa jikogame Cristo'ga rehe.

31 Ndia'ei reki nhande: “Ndapyryva'javi aherembikwatijaragwera kiro. Nhandejikoga

ġwaramo Cristo'ga rehe tihenduva'javyme ti a'ea," ndia'ei nhande. "Timongo hete reki nhande aherembikwatijaragwera. A'ereki a'ea ko pyry," xa'e nhande jupe.

4

Abraãova'ea jikoga Tupana'ga rehe

¹ Marã Abraãova'ea hako oreramonha'ea judeus'ġa namonha'ea?

² Tupana'ga e'i ahe ve: "Ndepyry hete nde," ei ga Abraãova'ea pe hako. Po aherokokatua rehe Tupana'ga ei a'ea Abraãova'ea pe, a'ero po Abraãova'ea nhimbohetei hamo. Aherokokatua rehe rũi reki Tupana'ga ei ahe ve ndepyyry hete nde javo. Nurã ahe nonhimbohetei Tupana'ga pyri hako.

³ Nahã ikwatijara Tupana'ga mombe'uhava e'i hako:

"Abraão'ga ojiko Tupana'ga rehe," e'i.

"Nurã Tupana'ga ei ga pe:

'Ndepyry hete nde.

A'ereki nde erejiko ji rehe,' ei ga Abraão'ga pe," e'i ikwatijara Abraãova'ea mombe'gwovo hako.

⁴ Nhande poravykyrame ojipe'ga pe ga imbuhuri itambere'ia nhande ve. Ndia'ei nhande a'ero: "Ombuhu tehe ga itambere'ia nhande ve." A'ea nhande ndia'ei. A'ereki nhandeporavykyagwera rehe ga ombuhu nhande ve.

⁵ Emo na rũi nhande ve nhande jikogame Tupana'ga rehe. A'ereki nhanderekokatua rehe rũi ga nhande mombyryvi. Okote'varuhuve'ġa pe ga

ei reki: “Pepyry pe ji rehe pejikogame.” Nhande-jikoga rehe Tupana'ga nhande mombyry a'ero.

⁶ A'ea pe jitehe Daviva'ea ei ġandoryva mombe'urame hako. A'ereki Tupana'ga omombyry ġa ġandekokatua rehe rõi. Daviva'ea e'i nanongara'ġa ndoryva pe a'ero hako.

⁷ “Hory hete ġa,” ei ahe.

“A'ereki Tupana'ga omombo hete ġandekote'varuhua ġa hugwi,” ei ahe.

⁸ “Hory hete ġa

Tupana'ga henonha'jave'ymame ġandekote'varuhua rehe,” ei Daviva'ea.

⁹ Daviva'ea omombe'u ġandoryva a'ero – kiroki ġa gwereko ġwakwanha pira kytiagwera. Ga jate rõi reki ahe omombe'u. Gandoryva ahe omombe'u no – kiroki ġa ndogwerekoi okytiagwera.

Pehepia ko Abraãova'ea a'ero. Xa'e nhande ko: Abraãova'ea jikogame Tupana'ga rehe ga ei ahe ve ndepyry hete nde javo.

¹⁰ Ahejikytiukara renonde reki Tupana'ga ei a'ea ahe ve. Ahe jikytiukarirẽ rõi ga ei. Ahejikytiukara renonde ga ei ndepyry nde javo, a'e ji.

¹¹ Ahe jikytiukare'ymame vehevi Tupana'ga ei a'ea ahe ve ahe jikogame ga rehe. Aerẽ ahe jikytiukari. Okytia pyvõ ahe hepiukari Tupana'ga omombyryva. Abraãova'ea ypy okytie'ymame ojiko Tupana'ga rehe. Nurã Tupana'ga ei ahe ve: “Ndepyry hete nde.” Aerẽ ahe javijitehe judeus'ġarũive'ġa ojikytie'yma ojiko Tupana'ga rehe. Nurã Tupana'ga ei ġa pe no: “Pepyry hete pe.” Abraãova'ea ypy ojiko Tupana'ga rehe. Aerẽ judeus'ġarũive'ġa ahe javijitehe ġa jikogi ga rehe

no. Nurã ġa ei nhaneremboypya Abraãova'ea pe. A'ereki ġa oho ahe rupi ojikoga ġwaramo Tupana'ga rehe.

¹² Judeus'ġa ojikyitive'ġa na jitehe e'i nhaneremboypya Abraãova'ea pe. Okytia rehe jate rũi ġa ei Abraãova'ea pe. Ojikoga ġwaramo Tupana'ga rehe ġa ei. A'ereki ġa oho ahe rupi ojikoga Tupana'ga rehe no. A'ereki Abraãova'ea nhaneremboypya ojikytiukare'ymame vehevi ojiko Tupana'ga rehe.

Tupana'ga nhi'igagwera Abraãova'ea pe

¹³ Ymya Tupana'ga ei Abraãova'ea pe hako: “Amondo pa po ti ji ojipe'ġa yvya pe me nehẽ tapereko pa ti nehẽ,” ei ga Abraãova'ea pe. Abraãova'ea rymymino'ġa pe Tupana'ga ei no tamondo ti pe me javo. Ga nde'i ġa pe: “Abraãova'ea ġwendu katu Moisésva'ea remimbo'eagwera. Nurã po ti tamondo ġayvya pe me.” A'ea Tupana'ga nde'i ġa pe. Ahe jikogame Tupana'ga rehe ga ahe mombyryvi. A'ea rehe Tupana'ga ei ġa pe: “Tamondo ti ġayvya pe me nehẽ,” ei ga.

¹⁴ Po Tupana'ga imondoi pyryva'ea ġa pe aheremimbo'eagwera rendukaturu ġwaramo hamo, a'ero po ġajikoga ġwaramo rũi ga imondoi hamo. Ojiko tehe po ġa a'ero. Tupana'ga po e'i tehe ġa pe a'ero: “Pejikoga ġwaramo ji rehe ti ji imondoi pe me nehẽ.” Aheremimbo'eagwera rendukaturu ġwaramo rũi Tupana'ga imondoi a'ero.

¹⁵ A'ereki ġa nohendukatupavi jipi. Hendukatupave'ymame aheremimbo'eagwera Tupana'ga imbohahyi ġa pe. Ga herekoe'ymame

ombo'eagwera Tupana'ga nde'i ġa pe: “Napehendukatui pembo'eagwera.” A'ereki ġa ndogwerekoi. Ga herekorame ombo'eagwera ga imbohahyi ġa pe ġa hendukatue'ymame.

¹⁶ Tupana'ga e'i reki: “Tamondo ti ġa pe ġajikoga ġwaramo ji rehe,” ei ga. “Nurãro ġwaramo ji imombyrytehei ġa pe togwereko pa katu tuhē ti ġa nehē,” ei Tupana'ga. Ga pe ga ei – kiroki ġa ojiko ga rehe Abraãova'ea ja. Omondo po ti ga ġa pe jate rūi a'ero – kiroki ġa ġwendu katu Moisésva'ea remimbo'eagwera. Jara'ġa pe po ti Tupana'ga imondoi no ġa jikogame ojihe Abraãova'ea ja. Ahe ve nhande xa'e pa a'ero nhaneremboypya. A'ereki Abraãova'ea ypy ojiko Tupana'ga rehe.

¹⁷ Ikwatijara omombe'u Tupana'ga nhi'iġagwera Abraãova'ea pe no.

“Ogwyogwyri pe po ti he'yjuhuve'ġa ei nde ve nehē:

‘Abraãova'ea ko nhaneremboypya,’ e po ti ġa nde ve nehē,” e'i ikwatijara Tupana'ga nhi'iġagwera mombe'gwovo.

“Na tuhē,” ei Tupana'ga. Tupana'ga rehe Abraãova'ea jikogi. Gaha ombogwera omanove'ġa. Onhi'iġa pyvō ga imbojihuvi mbatera. Hekoe'ymame ga imbojihuvi. Ga rehe Abraãova'ea jikogi.

¹⁸ Igwete Abraãova'ea heroviari Tupana'ga nhi'iġa. “Ogwyogwyri pe po ti he'yjuhuve'ġa epavi nhaneremboypya ji ve nehē,” ei ahe. “A'ereki Tupana'ga e'i ji ve: ‘He'yjuhu po ti nerymmino'ġa nehē onhimongyavo nehē,’ ei ga,” ei ahe. “Na tuhē po ti a'ero nehē,” ei ahe. Emo a'ea rupi ko Abraãova'ea ixava'e hete.

19 Cem anos gwerevi ahe ombo'a kwara ojihe. Igwete Abraãova'ea ei: “Jixava'e hete ji kiro novĩa,” ei ahe. “Sarahëa na jitehe no,” ei ahe. “Nanon-gara'ga ko ndata'yra'javi jipi,” ei ahe novĩa. Emo ahe ojikojiko tuhë Tupana'ga rehe.

20 Ahe nde'i: “Tupana'ga e'i tehe ji ve he'yjuhu po ti nerymimino'ga jawo ji ve,” nde'i ahe. “Mara'ngu po ti ji ra'yramo kiro nehë?” nde'i ahe. Ojiko hete ahe Tupana'ga rehe ga mboheteavo.

21 “Tupana'ga e'i ji ve,” ei ahe. “Gwembi'ea rupi katu po ti ga reko'i ji rerekovo nehë. A'ereki ga ipopoaka gwembi'ea rupi ogwovo,” ei ahe.

22 Nurã Tupana'ga ei ahe ve a'ero: “Pyry hete Abraão'ga. A'ereki ga ojiko hete ji rehe,” ei ga.

23 Tupana'ga okwatijaruka a'ea Abraãova'ea mombe'gwovo. Ahemombyryva jate rūi Tupana'ga omombe'u.

24 Nhande mombryryva gwama ga omombe'u no. A'ereki nhande xajiko ga rehe no – kiroki ga ombogwera nhandepojy kaharete'ga Jesus'ga gamanoa hugwi.

25 Okwava'e gũka na'ë Jesus'ga yvyakotyve'ga po pe ga momanomouka nhanderekote'varuhua rehe. Aerë Tupana'ga ga mbogweravi tomombryry ti ga ga jawo nhande ve.

5

Pepyry pe, ei Tupana'ga

1 Nhande jikoga gwaramo ga rehe Tupana'ga e'i nhande ve: “Pepyry hete pe,” ei ga. Nurã nhandepy'a rukatui Tupana'ga rehe. A'ereki Jesus

Cristo'ga nhandepojykaharete'ga omano nhanderekote'varuhua momboa nhande hugwi.

² Nhande jikogame ga rehe Cristo'ga ikwahavukahetei nhande ve Tupana'ga remimombyryva. A'ereki Tupana'ga omombyry nhande ve jipi. Nhanderory hete nhande no. A'ereki nhande xa'e: Tupana'ga ruvihavuhuhetea rupi po ti nhande rekoï nehë.

³ Nahã no, nhanderory nhande mbatera rahya rehe no. A'ereki hahyrame nhande ve xanhimboita nhande nhanenhimomiranama.

⁴ A'ero Tupana'ga ei nhande ve: “Pepyry tuhë pe penhimomiranama.” Ikwahavame Tupana'ga nhi'igã koji'i nhande ei a'ero: Aerë po ti nhande rekoï Tupana'ga ruvihavuhuhetea rupi nehë.

⁵ A'ea erame nhande ndiroviatehei. A'ereki Tupana'ga py'a ja ko nhande. Tupana'ga ombuhu gwa'uva nhande pyri. Gara'uva okwahavuka nhande ve Tupana'ga remiarõa a'ero.

⁶ Nhande niandepopoakari nhanenhimbopiro'yavo nhanderekote'varuhua hugwi ikwehe. Aerë Tupana'ga ei raikwehe: “Kirogwe oho japiavo. Kirogwe po ti Cristo'ga manoi okote'varuhuve'ga ndepyga nehë,” ei ga. A'ero Cristo'ga manoi tuhë nhande repyga raikwehe.

⁷ Nhanderovai jate nhande niamanoi te ojipe'ga ndepyga okokatuve'ga ndepyga vehevi. Nhande ndia'ei gwerevi: “Amano po ti ji pyryheteve'ga repyga.”

⁸ Tupana'ga ki a'e te nhande atyvi. Ga nhande arõ hete. Gwepiuka ga gwemiarõa gwa'ya'ga mo-manorame. A'ereki nhande rekote'varuhurame Cristo'ga omano nhande repyga.

9 Cristo'ga manoro ġwaramo Tupana'ga ei nhande ve kiro: “Pepyry pe.” A'ero po ti na tuhē nehē no. Nhande momboryva ġwaramo po ti Cristo'ga nhande mbopiro'yi Tupana'ga monha'nga hugwi. A'ero po ti Tupana'ga nonhi-monha'ngaa'javi nhanderekote'varuhuagwera rehe nhande mondove'ỹ hahyva'ea ruvihava pype nhande manorame nehē.

10 Nhande xako te'varuhu ypy Tupana'ga pe. Emo Cristo'ga manoro ġwaramo Tupana'ga ojirekokatuuka nhande ve. A'ero po ti na tuhē nehē no. Tupana'ga ojirekokatuuka nhande ve kiro. A'ero po ti Cristo'ga okojiro ġwaramo nhande rerekokatui nehē no.

11 Nahā no, nhanderory hete nhande Tupana'ga rehe no. A'ereki Jesus Cristo'ga nhandepojykaharete'ga ġwerekokatuuca Tupana'ga kiro nhande ve.

Adãova'ea reaporogitaagwera ikwahy nhande rehe

12 Nahā a'ero. Adãova'ea oko te'varuhu ypy yvya koty hako. Nurã ahe manoi. Nahā yvyakotyve'ga manombavi okote'varuhupava ġwaramo.

13 Moisésva'ea remimbo'ea renonde yvyakotyva'ea oko te'varuhu pa. Emo Tupana'ga nde'i ahe ve: “Pe napehendukatui Moisésva'ea remimbo'eagwera.” A'ereki Moisésva'ea nombo'ei ve ahe.

14 Emo a'ea rupi Moisésva'ea remimbo'ea renonde ahe manomanombavi Adãova'ea py'rovova'ea. Adãova'ea nonhi'ipo'rui Tupana'ga okote'varuhuavo. Adãova'ea rekote'varuhua atyvi

reki jarava'ea rekote'varuhua novĩa. Emo ahe omanomanomba a'ea rupi.

Cristo'ga reaporoğita ikwahy tuhẽ nhande rehe

Adãova'ea reaporoğita ikwahy nhande rehe. A'ea nhande mbo'e aerẽve'ga rehe Cristo'ga rehe. A'ereki Cristo'ga reaporoğita ikwahy jitehe nhande rehe no.

¹⁵ Emo ojoatyvi reki Adãova'ea Cristo'ga pavẽi. A'ereki Adãova'ea oko te'varuhu. Cristo'ga ki a'e te pyry nhande ve. Adãova'ea ojipejiva'ea oko te'varuhu. A'ero nhandere'yjuhua rekote'varuhui nhanemanomanomo. Tupana'ga ki a'e te omombyry nhande ve. A'ereki ga nhandere'yjuhua mombyrymbyryvuka Jesus Cristo'ga pe ojipejive'ga pe. Jesus Cristo'ga reaporoğita ikwahy tuhẽ nhande rehe a'ero ga imombyryvame nhande ve.

¹⁶ Ojoatyvi tuhẽ Adãova'ea Tupana'ga pavẽi. Adãova'ea rekote'varuhurẽ Tupana'ga ei ahe ve: “Ereko te'varuhu nde.” A'ero ga ei nhande ve nhaporemo: “Peko te'varuhu pe.” Emo nhandere'yjuhua rekote'varuhurẽ Tupana'ga ei reki nhande ve: “Pepyry hete pe.” A'ereki ga omombyry tehe nhande ve.

¹⁷ Nhande xamanomanomba ojipejiva'ea rekote'varuhuro ġwaramo. Emo ojipejive'ga pyryva Jesus Cristo'ga pyryva ikwahy tuhẽ nhande rehe nhande mbohuvihavuhuavo. A'ereki nhande jikogame ga rehe Tupana'ga omombyry hete nhande ve. Igwete ga nhande mombyryvi. A'ero Jesus Cristo'ga nhande mbohuvihavuhui a.

18 Adãova'ea rekote'varuhuro ġwaramo Tupana'ga ei nhande ve: “Peko te'varuhu pa pe vvyakotyva'ero.” Emo Cristo'ga opyryva ġwaramo omano nhande repyga. Nahã ga nhande mbopiro'yi nhanderekote'varuhua hugwi nhande mongoheteavo.

19 Adãova'ea nohendukatui Tupana'ga nhi'iġa. A'ero nhande rekote'varuhupavi kiromo. Jesus Cristo'ga ki a'e te ġwendu katu Tupana'ga nhi'iġa. A'ero Cristo'ga nhandere'yjuhua mombyryvi kiromo.

20 Tupana'ga okwatijaruka onhi'iġa Moisésva'ea pe hako tokwaha ti ġa okote'varuhua javo. Ikwahavame Tupana'ga nhi'iġa koji'i tehe ġa ndekote'varuhui jipi. Emo ġa ndekote'varuhuheterame Tupana'ga imombyryhetehetei ġa pe.

21 Nahã ji ei a'ero. Nhanderekote'varuhua ikwahy nhande rehe nhanemanoaġwama nhande mondovouka hahyva'ea ruvihava pype. Emo Tupana'ga remimombyryva ikwahy jitehe nhande rehe no. A'ereki Tupana'ga nhande mombyry hete. A'ero po ti ga nhande mongoukari ojipyri nehẽ. Jesus Cristo'ga pe nhandepojykaharete'ga pe po ti ga nhande mongoukari yvagi pe avuirama nehẽ.

6

Nhandepiro'y nhande nhanderekote'varuhua hugwi

¹ Marã po ti a'ero nehẽ? Pe'ji po pe: “Xako te'vate'varuhu po nhande hamo. A'ero po ti

koji'i Tupana'ga imombyrymbyryhetei nhande ve nehē,” pe'ji tehe po pe a.

² Na rūi, a'e ji. Kiroki ahe omano - ahe ndokote'varuhua'javi. Ahe javijitehe po nhande ndiakote'varuhua'javi hamo.

³ Ndapekwahavi pe naerū? Cristo'ga omano tambopiro'y ġa ġandekote'varuhua hugwi javo. Nhanenhimobatizaukarame Cristo'gareheva'ero nhande ei a'ero: “Cristo'ga nhande mbopiro'y nhanderekote'varuhua hugwi omanorame,” xa'e nhande.

⁴ Cristo'ga manorame ġa ga tymi a'iti ahe omano javo. Nhanenhimobatizaukarame nhande ei: “A'iti Cristo'ga nhande mbopiro'yi nhanderekote'varuhua hugwi omanorame,” xa'e nhande. Cristo'ga nhande mbopiro'yi nhanderekote'varuhua hugwi taheaporoġita pyahu ti ġa javo. Tupana'ga nhanderuvete'ga opopoakahetero ġwaramo Cristo'ga mbogwera gamanoa hugwi ga mongopyahuavo. Nahã po nhanderekoagwama ipyahuro nohõ hamo.

⁵ Cristo'gareheva'ero nhande rekoi nhandejikoty'a ga pavēi. Nurã Cristo'ga manoro ġwaramo nhande ei xakote'varuhua'javyme ti javo. Na jitehe gareheva'ero nhande reaporoġitapyahuro gambogwerava ġwaramo.

⁶ A'ero nhande ei: Omanorame yva rehe Cristo'ga imombigi nhandereaporoġitaymyana tipopoakara'javyme ti ġandekote'varuhua ġa ndehe javo. “Tipiro'y ti ġa jugwi,” ei ga.

⁷ A'ereki omanorame ahe ipiro'y okote'varuhua hugwi. Ahe javijitehe po nhande piro'yramo nhanderekote'varuhua hugwi Cristo'ga

manorame.

⁸ Cristo'gareheva'ero nhande piro'yramo nhanderekote'varuhua hugwi Cristo'ga manoro ġwaramo. Nurã nhande ei no: Cristo'gareheva'ero po ti nhande reaporoġitapyahuro ga rekojiro ġwaramo.

⁹ A'ereki Cristo'ga okwera omanoa hugwi. Nomanoa'javi po ti ga nehē. Gamanoa po ti ndopo-
jykaukara'javi ga nehē.

¹⁰⁻¹¹ Nhanderekote'varuhua rerekovo Cristo'ga manoi ojipeji. Omanoro ġwaramo ga ndogwerekoa'javi nhanderekote'varuhua a'ero. A'ereki ga omano hete jugwi. Pe'ji ti a'ero: “Cristo'gareheva'ero ġwaramo xakote'varuhua'javyme ti nhande,” pe'ji ti. Aġwamo reki Cristo'ga rekoi Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe. Pe'ji ti a'ero: “Na jitehe nhande xako Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe Jesus Cristo'gareheva'ero ġwaramo,” pe'ji ti.

¹² Tipopoakaryme ti pe ndehe pendekote'varuhua tapekoyme ti penhimimbotate'varuhua rehe nehē.

¹³ Tapenhikwava'eġi ti pejeaporoġitate'varuhua pe pejikote'varuhuavo. Ymya pe ndeaporoġitate'varuhuro jipi. Aġwamo ki pe a'e te pe ndeaporoġitapyahuro. Penhikwava'ē ti Tupana'ga pe a'ero xako katu ti jawo.

¹⁴ Pendekote'varuhua ti tapepojykapavyme pe nderekovo a'ero. A'ereki Moisésva'ea remimbo'eagwera rupi rūi pe peko kiro. Aġwamo ki pe a'e te peko Tupana'ga remimombyryva rupi. A'ereki Tupana'ga omombyry pe me pe mbopiro'yavo pendekote'varuhua hugwi.

Xanhikwava'ẽ ti Tupana'ga pe

15 Pe'ji po pe ji ve a'ero: “Marã naerũ? A'iti nhande rekoĩ Tupana'ga remimombyryva rupi kiro. Nhanderekoa'jave'ymame Moisésva'ea remimbo'eagwera rupi xako te'varuhu naerũ?” pe'ji tehe po pe ji ve. Na rũi te! a'e ji.

16 Ndapekwahavi pe naerũ? Nahã a'ero. Po pe ei ojipe'ga pe: “Anhikwava'ẽ ji nde ve neremimbotarimova'ea rehe ji tako javo.” Pe'erame a'ea garemimbotarimova'ea rehe tuhẽ po pe ndekoi a'ero pejipiro'ye'ymamo ga hugwi. Na jitehe penhikwava'egame pejeaporogitate'varuhua pe po pe ndapepiro'yi pejikote'varuhua hugwi. A'ero pemanorame po ti pe hoi hahyva'ea ruvihava pype nehẽ. Penhikwava'egame Tupana'ga pe garemimbotarimova'ea rehe tuhẽ po pe ndekoi. A'ero po ti ga pe mombyryvi nehẽ.

17 Ymya pe ndapepiro'yi pejikote'varuhua hugwi raikwehe. Aerẽ reki pe hendukatuhetei penhimbo'ea. Nurã ji ei kiro Tupana'ga pe: “Ndepyry hete nde ģa mboheaporogitapyahuavo.”

18 Tupana'ga pe mbopiro'y pendekote'varuhua hugwi. Igwete pe nhikwava'eģi ga pe pejikokatuavo.

19 A'ea ji imombe'ukatui pe me tonhimimyme ti pe me javo. A'ereki pe ndapekwahakatui a. Ymya pe nhikwava'eģi pejeaporogitate'varuhua pe xako te'varuhu javo. “Xako te'vate'varuhu paravuhu ti,” pe'e pe raikwehe. Aģwamo ti penhikwava'ẽ Tupana'ga pe xako katu javo. Pe'ji ti: “Xako katu kiro Tupana'gareheva'ero.”

20 Ymya pepiro'ye'ymame pejikote'varuhua hugwi pe ndapekokatui.

21 Ndapryva'uvi reki pe me pe ndekote'varuhurame raikwehe. Agwamo pe ndapepoyjayjaruhui pejikote'varuhuagwera rehe. Aherekote'varuhua po ahemondoagwama hahyva'ea ruvihava pype.

22 Emo Tupana'ga pe mbopiro'y kiro pendekote'varuhua hugwi pe mongovo ojiheva'ero. Piry tuhē pe me pe ndekorame Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe. A'ea po ti pehoagwama yvagi pe nehē. Pevo po ti pe ndekoi Tupana'ga pyri avuirama nehē.

23 Aherekote'varuhuagwera kwepykava ko hahyva'ea ruvihava pype. Emo Tupana'ga omomyry tehe nhande ve. Nhande mongo po ti ga ojipyri yvagi pe avuirama nehē. A'ereki nhande xajikoty'a Jesus Cristo'ga pavēi nhandepojoykaharete'ga pavēi.

7

Nhandepiro'y nhande aheremimbo'eagwera hugwi

1 Nhiirū, pekwaha pe nhanemogita. Tihendu katu nhande morogita nhandekovo jipi. Nhandemanorame reki nhandepiro'yro jugwi. A'ea pe pekwaha pa no.

2 Nahã kunhangwera'ga pe a'ero hembirekove'ga pe. Ganembireko'ga manoe'ymame morogita e'i ga pe topohiryme ti ga gwembireko'ga hugwi. Ganembireko'ga manorame kunhangwera'ga piro'yro jugwi.

3 Po hēarembireko'ga manoe'ymame hēa ojipe'ga rerekovo, a'ero po nhande ei hēa pe: Ite'varuhu

hëa ojipe'ga rerekovo. Po hëarembirekova'ea manorë hëa ojipe'ga rerekoi, a'ero morogita nde'i hëa pe hëa ga rerekorame. A'ereki hëa ipiro'y a'ea hugwi.

⁴ Na jitehe pe pepiro'y Moisésva'ea remimbo'eagwera hugwi Cristo'ga manoro ġwaramo. Kiro pe peko Cristo'ga reheva'ero – gaha ko Tupana'ga ombogwera gamanoa hugwi. Cristo'gareheva'ero xako katu Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe nhandekovo jipi.

⁵ Ymya nhande rekouhui nhanenhimimbotarimova'ea rehe ikwehe. A'ero Moisésva'ea remimbo'eagwera i'ei nhande ve novĩa: “Tapekote'varuhui ti.” Hendukatue'yma reki koji'i nhande rekote'varuhupotaruhui. Nhanderekote'varuhua po nhanemondoagwama hahyva'ea ruvihava pype novĩa.

⁶ Ymya nhande ei: “Tihendu katu ti Moisésva'ea remimbo'eagwera aherembikwatijara. Nahã nhande nhimombyryvi Tupana'ga pe,” xa'e nhande ikwehe novĩa. Emo nhande ndia'ea'javi a'ea kiro. A'ereki Tupana'ga nhande mbopiro'yi Moisésva'ea remimbo'eagwera hugwi. Agwamo nhande rekoi tuhë Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe. A'ereki Tupana'ga ra'uva nhande mboheaporogita pyahu.

*Aheremimbo'eagwera okwahavuka
nhanderekote'varuhua*

⁷ Marã a'ero? Pe'ji po pe: “Ite'varuhu Moisésva'ea remimbo'eagwera naerũ?” Na rũi, a'e ji pe me. Aheremimbo'eagwera okwahavuka reki ji ve jirekote'varuhua. A'ereki e'i: “Tapepotaruhui ti ojipe'ga mbatera,” e'i

aheremimbo'eagwera nhande ve. A'ero ji ei: Ako te'varuhu reki ji Tupana'ga pe ji ipotaruhurame ġambatera. Aheremimbo'eagwera i'ee'ymame po ji ndakwahavi a'ea hamo.

⁸ A'ereki: “Tapepotaruhui ti ġambatera,” e'i. Ikwahavame reki a'ea koji'i tehe reki ji ipotaparavuhui jirekote'varuhuro ġwaramo. Herekoe'ymame aheremimbo'eagwera po ndiukwahavi nhanderekote'varuhua hamo.

⁹ Ymya ikwahakatue'ymame aheremimbo'eagwera ji etehei: “Jipyry hete ji.” Ikwahaveterame aheremimbo'eagwera a'e te ji rekote'varuhupotari tuhē reki.

¹⁰ “Nhimanorame po ti ji hoi hahyva'ea ruvi-hava pype a'ero nehē,” a'e ji.

Ymya Tupana'ga ei Moisésva'ea pe hako: “Embo'e ti ġa nhinhi'iġa rehe,” ei ga. “Hendukaturame neremimbo'ea po ti ġa ndekoi ji pyri nehē,” ei Tupana'ga ahe ve novīa. Emo ji ikwahavame aheremimbo'eagwera ji a'e: “Aho po ti ji hahyva'ea ruvihava pype a'ero nehē,” a'e ji jijive.

¹¹ Jirekote'varuhuro ġwaramo ji nhi-moandyandyi na'ē. Aheremimbo'eagwera e'irame tapekote'varuhui javo koji'i tehe reki ji ako te'varuhu pota a'ero. Nahā jirekote'varuhua po nhimondoagwama hahyva'ea ruvihava pype novīa.

¹² Pyry hete reki Moisésva'ea remimbo'eagwera. A'ereki Tupana'ga ahe mbo'eukari onhi'iġa rehe Moisésva'ea pe. Aheremimbo'eagwera okokatuk-wahavuka pa nhande ve.

¹³ Ji nda'ei reki aheremimbo'eagwera pe:

Pyryheteva'ea po nhimondoaḡwama hahyva'ea ruvihava pype novĩa. Ji nda'ei tuhẽ a'ea. Nahã ji ei: Jirekote'varuhua po nhimondoaḡwama hahyva'ea ruvihava pype novĩa, a'e ji. Aheremimbo'eagwera pyryheteva'ea e'i nhande ve: “Peko katu ti,” e'i. Jirekote'varuhuro ḡwaramo tegwete reki jirekokatuhava a. A'ero ji ei: Aho po ti ji hahyva'ea ruvihava pype nehẽ, a'e ji. Jirekote'varuhua ji mbo'e reki hendukatuukare'yma ji ve pyryheteva'ea. Jukwaha reki a'ero. Ite'varuhu ko jirekote'varuhua a. Ikwahavame aheremimbo'eagwera a'ero nhande nhimombaragwahavi nhanderekote'varuhua rehe ite'varuhu hete javo jupe.

Ako katu pota ji novĩa, ei Paulova'ea

¹⁴ Tupana'ga nhande mbo'euka Moisésva'ea pe hako toko ti ḡa nhiremimbotarimova'ea rehe javo. Emo vvyakotyva'ero ji ako nhiremimbotarimova'ea rehe. A'ero ji ndajipiro'yi tuhẽ jirekote'varuhua hugwi.

¹⁵ Marã ji rekoï naerũ? a'e ji jitekovo. A'ereki jirekokatupotarama ji ndakokatui tuhẽ. Ji rekote'varuhupotare'ymame ji rekote'varuhui tuhẽ.

¹⁶ Po ji rekote'varuhui jirekote'varuhupotare'ymame, a'ero po ji ei: Pyry tuhẽ Moisésva'ea remimbo'eagwera tapekote'varuhui ti javo.

¹⁷ Ji rũi reki anhimongo te'varuhu. Jite'varuhua jipy'a pe ji mongo te'varuhu.

¹⁸ Ji ako katu pota novĩa. Emo tegwete reki jirekokatuhava. Nurã ji nhimombaragwahahetei jipyryve'yma rehe jipy'a pe.

19 Jirekokatupotaramame ji ndakokatui reki. Ji rekote'varuhupotare'ymame ji rekote'varuhui reki.

20 Po ji rekote'varuhui jirekote'varuhupotare'ymame, a'ero po ji rūi anhimongo te'varuhu. Jite'varuhua jipy'a pe ji mongo te'varuhu.

21 Nahã ji ve a'ero jipi. Ji ako katu pota novã. Emo ji akote'varuhue'ymi reki.

22 Jireaporoğita pe ji rekoi Tupana'ga remimbo'ea rehe novã.

23 Emo ji anhimombaragwaha jireaporoğitate'varuhua rehe no. A'ea gwovahoguhu jireaporoğitapyryva jipi. Tegwete a'ero jirekokatuhava. A'ereki jireaporoğitate'varuhua nanhimbopiro'yi jirekote'varuhua hugwi.

24 Ndavy'ari hete ji a'ero! Ma'ga po ti ji mbopiro'yi jirekote'varuhua hugwi? a'e ji. A'ereki a'ea nhimondoagwama hahyva'ea ruvihava pype.

25 Tupana'ga jate, a'e ji. Gaha ji mbopiro'yuka jugwi Jesus Cristo'ga pe nhandepojoykaharete'ga pe. Pyry hete Tupana'ga ji ve.

Nahã ji rekoi a'ero. A'e ko ji novã: Jihi tako Tupana'ga remimbo'ea rupi. Emo jireaporoğitate'varuhuro ġwaramo ji rekote'varuhui.

8

Tupana'ga ra'uva ojikoty'a nhande pavëi

1 Jesus Cristo'ga pavëi nhandekovo ġwaramo Tupana'ga nde'i kiro nhande ve: “Peho po ti pe hahyva'ea ruvihava pype nehẽ.” Nde'i ga kiro nhande ve.

2 A'ereki Tupana'ga ra'uva ji mbopiro'yi jirekote'varuhua hugwi. A'ero ji ndahoa'javi

hahyva'ea ruvihava pype nehẽ. Tupana'ga ra'uva jitehe nhande mboheaporoġita pyahu Jesus Cristo'ga pavẽi nhandekovo ġwaramo.

³⁻⁴ Moisésva'ea remimbo'eagwera e'i nhande ve novĩa: “Peko katu ti.” Emo nhande ndiakokatui reki nhandereaporoġitate'varuhuro ġwaramo. Aheremimbo'eagwera rendukatua nianemongokatui. Tupana'ga reki nhande mongokatuuka. Ga ombuhuruka gwa'ya'ga yvya koty raikwehe. Nhande ja gara'ya'ga rekoi vyakotyva'ero okote'varuhuve'ġa ja novĩa. Emo ga ndokote'varuhui'i'i okokatuavo. A'ero Tupana'ga Cristo'ga momanoi nhandereaporoġitate'varuhua rehe tamombo vyakotyve'ġa ndekote'varuhua ġa hugwi javo. Nahã ga nhande mbopiro'yi nhanderekote'varuhua hugwi toko katu ti ġa javo. “Ombopiro'yrame ġandekote'varuhua hugwi po ti ġa hendukatui Moisésva'ea remimbo'eagwera nehẽ aherekokatua mombe'uhava,” ei Tupana'ga. A'ereki nhande ndiakoi kiro nhaneremimbotarimova'ea rehe. Tupana'ga ra'uva remimbotarimova'ea rehe jate nhande rekoi a.

⁵ Kiroki ġa oko ġwemimbotarimova'ea rehe – ġwemimbotara rehe ġa ndeaporoġitae'ymi. Kiroki ġa oko Tupana'ga ra'uva remimbotarimova'ea rehe – gara'uva remimbotara rehe ġa ndeaporoġitae'ymi.

⁶ Gweaporoġitarame ġwemimbotara rehe jipi po ti ġa hoi hahyva'ea ruvihava pype nehẽ. Gweaporoġitarame Tupana'ga ra'uva remimbotara rehe jipi ġa ndekopyahui. Onoġatu ġapy'a.

Aerē po ti ġa ndekoi Tupana'ga pyri avuirama nehē no.

⁷ Gweaporoġitarame ġwemimbotara rehe jipi ġa ndokoi Tupana'ga rehe a'ero. Ga nohendukatui ganhi'ġa. A'ereki tegwete ġa pe garendukatuhava.

⁸ Ga ndekorame ġwemimbotarimova'ea rehe jipi tegwete Tupana'ga nhimohema ġa ndehe.

⁹ Oro pe, po Tupana'ga ra'uva jikoty'ari pe pavēi, a'ero po pe ndapekoi penhimimbotarimova'ea rehe jipi. Tupana'ga ra'uva remimbotarimova'ea rehe po pe ndekoi jipi. Cristo'ga ra'uva jikoty'are'ymame ġa pavēi po ġa Cristo'gareheve'ġa rūi.

¹⁰ Pendekote'varuhuro ġwaramo po ti penda'oa manoi nehē novīa. Po Cristo'ga jikoty'ari pe pavēi a'ero po penda'uva rekopyahui. A'ereki Tupana'ga pe mombyry pe nderekovo.

¹¹ Tupana'ga ra'uva Jesus Cristo'ga mbogwera gamanoa hugwi raikwehe. Po gara'uva jikoty'ari pe pavēi, a'ero po ti Tupana'ga jitehe penda'oa mbogweravukari gwa'uva pe nehē pe-manoa hugwi nehē. A'ereki gara'uva ojikoty'a pe pavēi.

¹² Nhiirū, nahā po nhande rekoi a'ero hamo. Xako po nhande Tupana'ga ra'uva remimbotarimova'ea rehe hamo. Ndiakoa'javi po nhande nhanenhimimbotarimova'ea rehe hamo.

¹³ Pe ndekorame penhimimbotarimova'ea rehe po ti pe hoi hahyva'ea ruvihava pype a'ero nehē. Pe'ji po pe hamo: “Tupana'ga ra'uva nhande pokoga ġwaramo po ti nhande pohiri nhanderekote'varuhua hugwi.” Po pe ei a'ea, a'ero po

pe ndekopyahui.

¹⁴ Kiroki ġa ombopogwe Tupana'ga ra'uva – ġahã Tupana'ga ra'yramo oko.

¹⁵ Ymya pe ndapepiro'yi pejikyhyjia hugwi raikwehe. Emo Tupana'ga ra'uva urame pe pyri pe mbopiro'yi jugwi. Nurã pe ndapekyhyjia'javi kiro. Gara'uva pe mongo Tupana'ga ra'yramo pe mbo'eavo. Nurã nhande ei Apĩ nhanderuvete'ga pe Tupana'ga pe.

¹⁶ Nhande ko Tupana'ga ra'yramo, xa'e nhande. “Pohi tuhẽ pe'ji,” e'i Tupana'ga ra'uva nhande ve no.

¹⁷ Gwa'yra ġwaramo po ti Tupana'ga imbuhuri pyryva'ea nhande ve nehẽ. Jesus Cristo'ga pavẽi po ti nhande herekoi pyryva'ea nehẽ. A'ereki ga pavẽi nhande xako. Hahy ga pe ga ruvame yvya koty. A'ero hahy nhande ve no. Po nhande ikwahavi hahya kiro Cristo'ga pavẽi, a'ero po ti ga imbuhurukari gwuvihavuhua nhande ve nehẽ no.

Pyry hete po ti nhande ve nehẽ

¹⁸ Aġwamo nhande ikwahavi hahya. Aerẽ po ti Tupana'ga ikwahavukari gwuvihavuhuhetea nhande ve nehẽ. A'ero ji ei: Hahy'i reki kiro nhande ve. Emo po ti pyry hete hete tuhẽ nhande ve nehẽ Tupana'ga ikwahavukarame gwuvihavuhuhetea nhande ve nehẽ.

¹⁹ Tupana'ga po ti gwa'yra'ġa nduvihavuhua mboukwahahetei nehẽ no. Nurã yvagipeva'ea yvyakotyva'ea Tupana'ga rembiapoa nhaporemo e'i kiro: “Tupana'ga po ti tomboukwaha tuhẽ gwa'yra'ġa nduvihavuhua nehẽ,” e'i. “A'ea nhande tipota hete,” e'i pa Tupana'ga rembiapoa.

20-21 A'ereki Tupana'ga ombote'varuhu ġwembiapoa ahe rekote'varuhurame hako. Garembiapoa remimbotarimova'ea rehe rŭi Tupana'ga ombote'varuhu. Gwemimbotarimo ga ombote'varuhu a'ea novĭa. Emo ga e'i: "Aerĕ po ti nhirembiapoa ipiro'yro ijuga hugwi nehĕ," ei Tupana'ga. "Jira'yra'ġa piro'yrame po ti pyryhetero ġa pe nehĕ," ei ga. "Na jitehe po ti pyryvamo nhirembiapoa pe nhaporemopiro'yrame nehĕ no," ei Tupana'ga hako.

22 Tikwaha nhande tiruahŭa jupe kiro. Kunhangwera'ġa pe tiruahŭ no gwa'yra'ġa mbo'aġwerĭrame. A'ereki hahy pa ġa pe. Na jitehe Tupana'ga rembiapoa pe nhaporemokiromo jate vehevi tiruahŭramo.

23 Garembiapoa pe jate rŭi reki tiruahŭ. Nhande ve na jitehe hahypavamo kiro no. Igwete nhande ei tiruahŭ kiro nhande ve javo. Emo po ti Tupana'ga nhande mboukwahavi gwa'yramo nehĕ. Ombopiro'y po ti ga nhandera'oa ite'varuhuva'ea hugwi. A'ea nhande tipotarahi imboha'uva. Tupana'ga omombyryvypy nhande ve gwa'uva mbuhua nhande pyri ikwehe. A'ero nhande ei: Aerĕ po ti Tupana'ga imombyryva'javi nhande ve nehĕ, xa'e nhande.

24 Nhandejikogame Jesus'ga rehe nhande ei ikwehe: "Aerĕ po ti Tupana'ga imbuhuri nhandera'opyahua nhande ve a'ero nehĕ," xa'e nhande. Po ga imbuhuripei nhande ve, a'ero po nhande ndia'ei: "Ombuhu po ti ga nhande ve nehĕ." A'ereki ga ombuhuripe.

25 Emo herekoe'ymame nhande xa'e: "Aerĕ po ti nhande herekoi nehĕ." Imboha'uva ġwaramo

nhande nhimomiranami hahya pe a'ero.

²⁶ Nhande nhimomiraname'yname Tupana'ga ra'uva nhande pokogi no. Nhande ndikwahavi nhanenhi'i'game Tupana'ga pe marã po ti ji ei ga pe javo. Tupana'ga ra'uva ki a'e te onhi'i Tupana'ga pe gareheve'ga ndepyga. Inhi'i'ga ko ahepy-tuhemahivuhua ja. Nhande nimombe'ukwahavi a'ea.

²⁷ Tupana'ga ki a'e te okwaha. Ga okwaha nhandereaporogita. Ga okwaha gwa'uva nhi'i'ga no a'ea pe jira'uva ei javo. A'ereki Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe gara'uva rekoi onhi'i'game ga pe nhande repyga.

²⁸ Nhande xako hete Tupana'ga rehe. A'ero Tupana'ga nhande pokogi mbatera rahya mombyrypava nhande ve. Ojikwe vehevi ga ei nhande ve: “Pe ko jireheva'ea tapeko ti nhiremimbotarimova'ea rehe,” ei Tupana'ga.

²⁹ A'ereki ymya Tupana'ga nhande mo'emo'ẽ ojive. “Ga po ti jireheva'ero,” ei ga, “jira'yra'ga ja ti ga toko javo,” ei Tupana'ga hako. “He'yjuhu po ti ga gairũramo onhimongyavo nehẽ,” ei ga. “Jira'yra'ga ja po ti ga ndekoi ganduvihavuhetero ti ga toko nehẽ,” ei Tupana'ga hako.

³⁰ Ymya Tupana'ga ei a'ero toko ti ga jireheva'ero javo. A'ero ga ei jireheve'ga nhande ve. A'ero ga nhande mombyryvi nhande rerekovo. A'ero ga ei: “Gwereco po ti ga jiruvihavuhua ji pavẽi nehẽ no,” ei Tupana'ga nhande mombe'gwovo.

Tupana'ga py'a ja ko nhande

31 Nahã a'ero. Tupana'ga nhande repygame nianemovahĩhavi a'ero.

32 Tupana'ga nhande repyga nokate'ymi gwa'yra'ga rehe. A'ereki ga nde'i gwa'yra'ga pe: “Terehoi ti emanomo ġa ndepyga,” nde'i ga. Ga gwa'yra'ga mbuhuruka tuhẽ reki yvya koty tomano ti ga ġa ndepypava javo. Gwa'yra'ga ga ombuhuruka nhande pyri raikwehe. Ombuhu pa po ti ga pyryva'ea nhande ve a'ero nehẽ.

33 Tupana'ga e'i nhande ve ġwemimo'ẽharamo: “Pepyry hete pe kiro,” ei ga. Nimbojahavi nhande ve a'ero.

34 Nda'ekavi nhande ve pejeaporoġita te'varuhu pe javo. Jesus Cristo'ga nde'i a'ea nhande ve. A'ereki ga omano nhande repyga tamombo ġandekote'varuhua javo. Tupana'ga ga mbogwera reki ga mongovo ojipyri yvagi pe tambohete ti ga javo. Cristo'ga nhande repy kiro onhi'iġa Tupana'ga pe a'ero.

35 Cristo'ga nhande arõhetei nhande rerekovo jipi. Nimombikavi Cristo'ga remiarõa. Hahyrame nhande ve ga nhande arõ. Hekoteherame nhandepy'a ga nhande arõ. Ga ndekote'varuhurame nhande ve Cristo'ga nhande arõ. Ty'ara nhande jukaheterame ga nhande arõ. Nhande herekoe'ymame mbatera ga nhande arõ. Nhande manogwerĩrame ga nhande arõ. Ga nhande jukarame ga nhande arõ. Nimombikavi tuhẽ Jesus'ga remiarõa.

36 Aherembikwatijara omombe'u no. Omombe'u ahenhi'iġa Tupana'ga pe hako.

“Ore ndereheva'ero ġwaramo ġa ore juka pota jipi,” ei ahe.

“Ore ko ovelhas ja ġa pe
 ġa ore jukapotarame,” ei ahe ikwatija hako.

³⁷ Nhanembovy'are'ŷva'ea nhaporemo
 ndikwahyi nhande rehe. Xanhimomirana
 nhande jupe. A'ereki Cristo'ga nhande
 mbopopoaka nhanenhimomiranama rehe.
 Ga nhande arõ hete. A'ero koji'i nhande
 roryroryhetero nhandejikoga ga rehe.

³⁸ A'e hete ji: Nimombikavi Tupana'ga
 remiarõa. Nhanemanoa nomombigi garemiarõa
 nhande rehe. Nhanemanoe'yma na jitehe
 nomombigi. Yvagipeve'ga nomombigi
 nhanearõa. Ganduvihava'ga nomombigi no.
 Ipopoakave'ga nomombigi. Aġwamova'ea
 nomombigi. Aerẽva'ea na jitehe nomombigi.

³⁹ Yvateuhuva'ea nomombigi nhanearõa.
 Yvyvotaruhupeva'ea nomombigi no. Tupana'ga
 rembiapoa nhaporemo nomombigi nhanearõa.
 A'ereki Tupana'ga nianearombigaġwami
 tuhẽ. Nhandejikogame Jesus Cristo'ga rehe
 nhandepojykaharete'ga rehe ga okwahavuka
 Tupana'ga remiarõa nhande ve.

9

Tupana'ga remimo'ẽhara'ġa israelitas'ga

¹ Cristo'gareheva'ero ji nhimombe'ukatui kiro
 pe me. Ji nanhi'mbei. Tupana'ga ra'uva okwa-
 havuka ji ve jiyvyteri pe nhi'mbee'yma no.

² Jivy'are'ŷhetea ji imombe'ukatui kiro pe
 me. A'ereki ji ndavy'ari hete jire'yja'ga ndehe
 judeus'ga ndehe ġa jikoge'ymame Cristo'ga rehe.
 Ndupigi jirekoveveuhua ġa ndehe a'ero.

³ A'ereki ji apota hete ġajikoga Cristo'ga rehe. Ahepy pota ji ġa novĩa. Po jire'yja'ġa jikogi Cristo'ga rehe Cristo'ga pohira ġwaramo ji hugwi hamo, a'ero po ji ipotari Cristo'ga pohira ji hugwi hamo, a'e po ji novĩa. A'ereki ji apotarahivuhu ġajikoga ga rehe.

⁴ Ga ko Tupana'ga remimo'ēharamo israelitas'ġa. Ymya Tupana'ga ei ġanamonha'ea pe: “Jira'yramo ko pe ndekoi,” ei ga. Gwepiuka ga gwuvihavuhuhetea ahe ve no. “Nahanahã po ti ji rekoi pe nderekokatuavo nehē,” ei ga ġanamonha'ea pe. Tupana'ga okwatijaruka onhi'ġa Moisés'va'ea pe terembo'e ti ġa javo. Okwahavuka ga ġanamonha'ea pe nahã ti ji mbohete javo. Tupana'ga e'i ahe ve no: “Nahanahã po ti ji imombyryvi pe me nehē,” ei ga ahe ve.

⁵ Israelitas'ġa nemboypya ko Abraãova'ea, Isaqueva'ea, Israelva'ea no. Cristo'ga ko o'a yvya koty israelitaramo no raikwehe. Gaha ko nhanderuvihavuhuhete'ga Tupanamo. Timbohete ti ga avuirama a'ero. Na tuhē.

⁶ Israelitas'ġa ndokoi reki Cristo'ga rehe. Emo ji nda'ei: “Tupana'ga opirĩa o'eagwera o'erame ahe ve hako tamo'ē ti ġa jijive javo hako.” Ji nda'ei a'ea. A'ereki israelitas'ġa nhaporemo rõi Tupana'ga omo'ē ojive.

⁷ Ga nomongopavukari Abraãova'ea rymymino'ġa gwa'yramo no. Tupana'ga e'i Abraãova'ea pe: “Ndera'yra'ga rymymino'ġa pe jate Isaque'ga rymymino'ġa pe jate po ti ji ei ndera'yra'ġa nehē,” ei ga ahe ve.

⁸ Abraãova'ea rymymino'ġa nhaporemo rõi ko

Tupana'ga ra'yra'ga a'ero. A'ereki Tupana'ga nomo'embavi ga ojive javo ga pe. Tupana'ga erame jate ga pe ga mo'eamo a'ero gara'yramo ga ndekoi.

⁹ Nahã Tupana'ga e'i Abraãova'ea pe a'ero ahera'yrava'ea mombe'gwovo hako.

“Ambota'yruka po ti ji nde ve nerembirekohëa Sarahëa nehë,” ei Tupana'ga.

“Irũa kwara rupi po ti Sarahëa gwa'yra'ga mbo'ari a'ero nehë ji jivyrame nehë,” ei ga Abraãova'ea pe hako.

¹⁰ Na jitehe Tupana'ga ei Rebecava'ea pe no nahã po ti penda'yra'ga nehë javo. Ahera'yrava'ea memei ko nhaneramonhava'ea ra'yrava'ea Isaqueva'ea ra'yrava'ea novĩa. Emo nahã hako. Isaqueva'ea ojay'ro gwembirekova'ea pe Rebecava'ea pe. Ojopohe Rebecava'ea ra'yrava'ea dois. Ojopoheva'ea arame Esaúva'ea o'arypy. Kirë ahepoheva'ea Jacóva'ea ari no.

¹¹⁻¹² Igwete Tupana'ga ejipei Rebecava'ea pe ahera'yrava'ea mombe'gwovo. Ojopoheva'ea mbo'are'ymame Tupana'ga ei: “O'arypyve'ga po ti oko tehe oirũ'ga pyri nehë – kiroki ga aerë o'a,” ei Tupana'ga. Tupana'ga e'i jipe aerëva'ea pe Jacóva'ea pe, ga rehe po ti ji rekoi nehë javo. Gwemimbotarimova'ea rehe Tupana'ga rekoi javo ahe ve. A'ereki ga erame ahe ndojogwero'ari ve. Nurã ahe ndokokatui ve. Ndokote'varuhui ve ahe no. A'ereki ahe ndojogwero'ari ve. Jacóva'ea rekokaturu gwaramo rũi reki Tupana'ga ei ahe ve a'ero. Gwemimbotarimo tehe Tupana'ga rekoi javo ahe ve.

13 Nahã ikwatijara e'i Tupana'ga nhi'ĩga mombe'gwovo:

“ ‘Ako ji Jacóva'ea rehe,' ei ga.

‘Esaúva'ea rehe a'e te ji ndakoi,' ei Tupana'ga,” e'i ikwatijara imombe'gwovo.

14 E'i tehe po ġa Tupana'ga pe a'ero: “Ndapyryvi Tupana'ga,” e tehe po ġa. “A'ereki jara'ġa ndehe ga ndokoi. Jara'ġa ndehe ga oko,” e po ġa. Nde'i po ġa a'ea Tupana'ga pe hamo.

15 A'ereki Tupana'ga e'i Moisésva'ea pe hako:

“Ji ġa porogwetyopotarame po ti ji ġa porogwetygi nehẽ,” ei ga hako.

16 Nahã a'ero. Nhaneremimbotarimo rũi Tupana'ga nhande porogwetygi. Nhande rekokaturu ġwaramo rũi Tupana'ga nhande porogwetygi. Gwemimbotarimo jate ga nhande porogwetygi.

17 A'ereki ikwatijara e'i Tupana'ga nhi'ĩga mombe'gwovo. Tupana'ga e'i Faraóva'ea pe hako:

“Oromongouka ji nde ġanduvihavuhuro terekwahavuka ti ojipe'ġa pe jipopoakara,” ei ga.

“Tajikwahavuka ti ġa pe ġagwyri pe nhaporemo,” ei Tupana'ga Faraóva'ea pe.

Ikwatijara omombe'u Tupana'ga nhi'ĩga hako.

18 Nahã a'ero. Tupana'ga ġa porogwetyopotarame ġa porogwety. Ipotarame ġa'angare'yma a'ero ga noangarukari tuhẽ ġa ġwemimbotarimo okovo ġwaramo.

19 Pe'ji tehe po pe ji ve a'ero: “Po ore norean-gari a'ero maraname po Tupana'ga euhui ore ve naerũi? Maraname ga ei: ‘Peko te'varuhu pe peangare'yma?’” pe'ji po pe ji ve. “A'ereki ga tuhẽ oko

ġwemimbotarimo ore angarukare'yma. A'ereki ahe nomovahĩ Tupana'ga remimbotarimova'ea." Pe'ji tehe po pe ji ve, a'e ji.

²⁰ Ahe nonhi'igayvari tuhẽ Tupana'ga yvyakotyva'ero, a'e ji. Aherembiapoa nde'i ahe ve: "Maraname nde ji apouhui na?" Aherembiapoa po nde'i a'ea.

²¹ Kiroki ga oapo nhaetĩtujuga – ġwemimbotarimo tehe ga oapo a. Opyhy po ga tujuga ru'uma japovo. Jara japorame po ga ei: "Koa po ti ji a'apo katu nehẽ. Pyryheteva'ea po ti ji a'apo nehẽ," e po ga. Igwete po ga ei no: "Kirẽva'ea po ti ji a'apo jate hembyruera pyvõ. A'ea po ti ji apo'ru jipi," e po ga. Gwemimbotarimo tehe ga japo'i a'ero.

²² Ga javijitehe nhandeapohara'ga rekoi Tupana'ga rekoi yvyakotyve'ġa nderekovo. Okwahavuka pota ga onhimboahiva okote'varuhuve'ġa pe. Okwahavuka pota ga opopoakara ġa pe no. Ga nonhimbaekwahivi ve okote'varuhuve'ġa ndehe – kiroki ġa Tupana'ga monhimboahi ojive. A'ea ko hahyheteaġwama ġa pe.

²³ Okwahavuka pota ga gwuvihavuhuhetea nhande ve. Tupana'ga nhande porogwety. Igwete ga nhande mombyryvi togwereco ti ġa jiruvihavuhuhetea ji pavẽi javo.

²⁴ Nhande tuhẽ ga nhande mo'ẽ ġahã po ti jireheve'ġa javo. Judeus'ġa pe jate rūi ga ei. Judeus'ġarũive'ġa pe ga ei no ġa mo'eamo ojive. Nahã ga nhande mo'emo'ẽi judeus'ġa hugwi judeus'ġarũive'ġa hugwi no.

²⁵ Oséiasva'ea okwatija Tupana'ga nhi'igã a'ea rehe hako. Nahã Tupana'ga ei:

“Kiroki ġa aġwamo jireheve'ġa rŭi
 – ġa pe po ti ji ei aerē gwe nehē jireheve'ġa,” ei
 ga.

“Kiroki ġa aġwamo nhiremiarōhara'ġa rŭi
 – ġa pe po ti ji ei aerē gwe nehē nhiremi-
 arōhara'ġa,” ei ga.

²⁶ Oséiasva'ea okwatijara'ja Tupana'ga nhi'ġa
 mombe'gwovo. Nahā Tupana'ga ei:

“A'e ypy ji ġa pe:

‘Pe ko jireheva'ea rŭi’,” ei Tupana'ga.

“Perope ji a'e poa ġa pe

– pevo jitehe po ti ji ei ġa pe nehē:

‘Pe ko jira'yramo peko kiro.

A'ereki jihī ahe mongo jitekovo’,” ei Tupana'ga
 ġa pe.

Nahā Oséiasva'ea omombe'u Tupana'ga nhi'ġa ik-
 watija hako.

²⁷ Isaíasva'ea okwatija israelitas'ġa
 mombe'gwovo no. Nahā ahe ei hako:

“He'yjuhu po ti israelitas'ġa onhimongyavo nehē
 novīa.

Y'ytīga hay'iuhuva'ea javijitehe po ti ġa nde-
 tauhuro nehē novīa,” ei ahe.

“Emo ġanembyruera'ġa jate po ti ga
 nomomanoukari nehē,” ei Isaíasva'ea.

²⁸ A'ereki Tupana'ga e'i: “‘Kotihī po ti ji
 epavi he'yjuhuve'ġa ndeaporoġita pe
 yvyakotyve'ġa ndeaporoġita pe nehē’ ei
 ga,” ei ahe.

²⁹ A'ea pe Isaíasva'ea e'i nhoġwenonde ikwatija
 no.

“Ymya Tupana'ga ipopoakaheteve'ga
 ahere'yjuhua mombapavukari cidade de

Sodoma pe cidade de Gomorra pe no hako,”
 ei ahe.
 “Po ga nombokupyri'i'i ahe nhaneremboypyro
 hamo,
 a'ero po nhande papakatukatui ahe javijitehe
 no,” ei Isaíasva'ea hako.

Israelitas'ga nonhimombyryvi reki

³⁰ Nahã ji ei a'ero. Judeus'ğarũive'ğã nde'i ojo-
 hupe: “Marã po ti nhande nhimombyryvi nehẽ?”
 nde'i ğã. Tupana'ga reki omombyry ğã. A'ereki ğã
 ojiko ga rehe.

³¹ Israelitas'ğã ki a'e te nahã e'i tehe ojohupe:
 “Marã po ti nhande rekoi nhanenhimombyryva
 nehẽ?” ei ğã. “Nahã ti nhande xako. Tihendu katu
 ti nhanembo'ea, a'ero po ti Tupana'ga ei nhande
 ve nehẽ: ‘Pepyry hete pe’.” E'iteheuhu ko ğã.

³² A'ereki ğã e'i: “Nhande tuhẽ po ti xanhi-
 mombyry nehẽ.” Ga ndojikogi Cristo'ga rehe.
 Cristo'ga e'i ğã pe: “Pejiko ti ji rehe.” A'ero ğã
 nhimboahivi ga pe ojikopotare'yma ğwaramo ga
 rehe. Itauhua ko ahe mbo'a ahe noğã ahe mon-
 himboahiva. Ita javijitehe ko Cristo'ga judeus'ğã
 monhimboahivuhui ğã monhimonha'ngavo.

³³ Ikwatijara omombe'u Tupana'ga nhi'iğã
 Cristo'ga mombe'urame ita javijitehe ko ga
 javo. A'ereki ikwatijara e'i Tupana'ga nhi'iğã
 mombe'gwovo:

“ ‘Pehendu katu ti nhinhi'iğã.

Onga apohara'ga omondo ita inoğã.

A'ea reki ğã mbo'a ğã noğã ğã monhim-
 boahiva ğã mbopoyjayjare'yma ğã mon-
 govo,' ei ga.

‘Na jitehe ji ga mondoido cidade de Sião pe ga noğa judeus’ğa pyteri pe.

Ita javijitehe ga ğa monhimboahivuhui ğa monhimonha’ngavo ğa mbopoyjay-jare’yma,’ ei ga.

‘Emo ojikogame ga rehe po ti ğa ndipoyjay-jare’y muhũi nehẽ,’ ei ga,” e’i ikwatijara.

A’ereki ikwatijara omombe’u Tupana’ga nhi’i ğa Cristo’ga mombe’urame ga ko ita javijitehe javo.

10

¹ Nhiirũ, anhi’ĩ hete ji Tupana’ga pe jire’yja’ğa ndepyya judeus’ğa ndepyya tojiko ti ğa Cristo’ga rehe javo. A’ereki ji apota hete ğajikoga ga rehe.

² A’e ji ğa mombe’gwovo: Oko hete ğa Tupana’ga rehe xako ti garemimbotarimova’ea rupi javo novĩa. Emo ğa ndokokwahavi reki garemimbotarimova’ea rupi.

³ Ga ndokoi Tupana’ga remimombyryva rupi. Igwete ğa etehei: “Xanhimombyry nhande,” ei ğa. “Xako nhande Moisésva’ea remimbo’eagwera rupi. A’ero po ti Tupana’ga ei nhande ve: ‘Pepyry hete pe,’ e po ti ga nhande ve nehẽ,” e’i tehe ğa. A’ea ğa e’i tehe okoe’yma Tupana’ga remimombyryva rupi.

⁴ Cristo’ga jate ğwendu katu pa Moisésva’ea remimbo’eagwera. Nhande nihendukatupavi a’ea nhanenhimombyryve’yma. Nurã nhande jikogi Cristo’ga rehe Tupana’ga te’i pepyry pe javo nhande ve.

Ojiko pa po ğa Cristo’ga rehe hamo

⁵ Ymya Moisésva'ea ikwatijari ġa mombe'gwovo hako – kiroki ġa e'i: “Po nhande hendukatui Tupana'ga remimbo'ea, a'ero po ti nhande pyryvamo nehē.” Kiroki ġa e'i a'ea – ġa pe Moisésva'ea ei: “A'ea rendukatupava po ti ġa mombyryvi a'ero nehē,” ei Moisésva'ea.

⁶ Jara'ġa pe ki a'e te ahe e'i ikwatija ġa mombe'gwovo no – kiroki ġa e'i: “Nhande jikogame Tupana'ga rehe po ti ga nhande mombyryvi nehē.” Ga pe Moisésva'ea ei: “Te'iyme ti ġa oyvyteri pe: “Tojiupi ti ġa yvagi pe'.”

Cristo'ga mbojyva pe jugwi Moisésva'ea ei te'iyme ti ġa a'ea javo. A'ereki Cristo'ga uripe raikwehe tamomyry ġa javo.

⁷ Igwete Moisésva'ea ei no:

“Te'iyme ti ġa no:

“Toho po ti ġa omanove'ġa gwyri pe'.”

Cristo'ga mbogwerava pe jugwi Moisésva'ea ei te'iyme ti ġa a'ea javo. A'ereki Cristo'ga okweravipe reki omanoa hugwi raikwehe.

⁸ Moisésva'ea e'i a'ero:

“Pekwaha pe Tupana'ga nhi'iġa,” ei ahe.

“A'ereki nonhimimi pe me a.

Penhi'ĩ pe a'ea rehe.

Pejapyaka pe a'ea rehe Tupana'ga nhi'iġa rehe,” ei ahe ikwatija hako.

A'ea ore imombe'ui pe me no tapejiko ti ga rehe javo.

⁹ Penhimombe'u ti jara'ġa pe Jesus'ga ko jipojykaharete'ga javo, oro'e ore pe me. Perovia hete ti pejipy'a pe Jesus'ga kwerava Tupana'ga ombogwera ga gamanoa hugwi javo. Heroviaheterame a'ea po

ti Tupana'ga pe mondoukari ojipyri yvagi pe aerē nehē.

¹⁰ A'ereki heroviaheterame nhandepy'a pe nhande xajiko Jesus'ga rehe. Nhande jikogame ga rehe ga ko jipojykaharete'ga javo, a'ero Tupana'ga ei nhande ve pepyry hete pe javo. A'ero po ti ga nhande mondoukari ojipyri nehē.

¹¹ Tupana'ga rembikwatijarukara e'i no:

“Kiroki ġa ojiko ga rehe

– ġa po ti ndipoyjayjare'ymuhūi nehē,” e'i.

¹² Yvyakotyve'ġa pe nhaporemo i'ei. A'ereki ġa ojo'ja hete Tupana'ga pe judeus'ġa judeus'ġarūive'ġa pavēi. A'ereki Jesus Cristo'ga ko judeus'ġa pojykaharete'ga. Ga jitehe ko judeus'ġarūive'ġa pojykaharete'ga no. Ga omomyry hete ġa pe nhaporemo ġa jikogame ga rehe ore poko javo.

¹³ A'ereki ikwatijara e'i no:

“Kiroki ġa ojiko nhandepojykaharete'ga rehe ore poko javo

– ġa mondouka po ti ga yvagi pe ojipyri nehē,” e'i.

¹⁴ Emo ojikoge'ymame ga rehe po ġa nde'i ore poko javo ga pe. Ganhi'iġa renduve'ymame po ġa ndojikogi ga rehe. Ga mombe'ue'ymame ġa pe po ġa nohenduvi ganhi'iġa.

¹⁵ Tupana'ga ġa mondoe'ymame ga mombe'uuka ġa pe po ġa nomombe'ui ga ġa pe a'ero. Emo Tupana'ga ġa mondouka tuhē reki ga mombe'gwovouka ġa pe. Igwete ikwatijara e'i no:

“Pyry hete tuhē ġa ndurame imombe'gwovo pyryva'ea nhande ve,” e'i hako.

16 Emo imombe'urame ġa pe ġa nhaporemō rūi ġwendu katu Tupana'ga remimombe'upyryva. Nanongara pe Isaíasva'ea ei Tupana'ga pe hako: “Ga nohendukatui reki ore imombe'urame ġa pe,” ei ahe opojy kaharete'ga pe hako.

17 Nahã a'ero. Hendukaturame jate Cristo'ga mombe'ua nhande jikogi ga rehe.

18 “Oro israelitas'ġa, nohenduvi ġa pyryva'ea mombe'ua naerũ?” e'i po ġa ji ve. Gwendu tuhẽ reki ġa. A'ereki ikwatijara e'i:

“Yvyakotyve'ġa nhaporemō ġwendu ġanhi'iġa.

A'ereki ġagwyri pe nhaporemō ġa oho imombe'gwovo pyryva'ea,” e'i ikwatijara hako.

19 “Israelitas'ġa ndokwahavi naerũ?” e po ġa. Okwaha tuhẽ ġa. Moisésva'ea ypy omombe'u a'ea Tupana'ga nhi'iġa mombe'urame ikwatija hako. Tupana'ga e'i israelitas'ġa pe:

“Pe'ji tehe pe israelitas'ġarũive'ġa pe:

‘Ga ko Tupana'gareheve'ġa rūi.

Ga ndokwahavihu,’ pe'ji tehe pe israelitas'ġarũive'ġa pe,” ei Tupana'ga.

“Ga pe jitehe po ti ji imomyryvi nehẽ.

Nahã po ti ji pe monhimyrõi israelitas'ġarũive'ġa ndehe nehẽ.

Igwete po ti ji pe monhimboahivi nehẽ no,” ei Tupana'ga israelitas'ġa pe.

Moisésva'ea okwatija Tupana'ga nhi'iġa inoġa hako.

20 Isaíasva'ea koji'i ndopojihuvi imombe'gwovo Tupana'ga nhi'iġa. Tupana'ga e'i israelitas'ġarũive'ġa mombe'gwovo:

“Ymya ġa ndajikwahapotari.

Aḡwamo ki a'e te ḡa ji kwahavi,” ei ga.
 “Ymya ḡa nde'i: ‘Pemombe'u ti Tupana'ga ore ve.’
 Aḡwamo ki a'e te ji anhimboukwaha ḡa
 pe,” ei Tupana'ga israelitas'ḡarūive'ḡa
 mombe'gwovo.

Isaíasva'ea omombe'u a'ea Tupana'ga nhi'iḡa ik-
 watija hako.

²¹ Emo ahe omombe'u israelitas'ḡa no
 imombe'urame Tupana'ga nhi'iḡa. Tupana'ga
 e'i hako:

“A'ea'e ji ḡa pe jipi novīa:
 ‘Pejiko ti ji rehe’,” ei ga.

“Emo ḡa nanhirendupotari.

Ga noangarihu ojikoge'yma ji rehe,” ei Tu-
 pana'ga israelitas'ḡa mombe'gwovo.

Isaíasva'ea okwatija a'ea Tupana'ga nhi'iḡa hako.

11

Tupana'ga ndopohiri israelitas'ḡa hugwi

¹ E'i po ḡa ji ve a'ero: “Tupana'ga opohi hete
 ojiheve'ḡa hugwi israelitas'ḡa hugwi naerū ḡa
 jikopotare'ymame ga rehe?” e'i tehe po ḡa ji ve.
 Ga ndopohihetei reki ḡa hugwi, a'e ji. Jihi ko
 israelitaramo ako. Abraãova'ea ko nhiremboypya.
 Ji ko Benjamimva'ea rymyminoru ako no.

² Tupana'ga ndopohiri tuhē ojiheve'ḡa hugwi.
 Gahā ga jypya omo'emo'ē ojive.

Pekwaha tuhē pe Tupana'ga rembikwati-
 jarukara – kiroki omombe'u Eliasva'ea. A'ereki
 Eliasva'ea e'i hete Tupana'ga pe israelitas'ḡa
 mombe'gwovo hako.

³ “Ojuka pa ḡa nenhi'iḡa mombe'uharava'ea,” ei
 ahe Tupana'ga pe.

“Omombo ġa ikwava'ēhava no
 – perope ore orokwava'eġuka mbiara
 jukapyra nde ve jipi.

Ji tehe reki ako ndereheva'ero.

Kiro po ti ġa ji jukapotari nehē no,” ei ahe Tu-
 pana'ga pe hako.

⁴ Igwete Tupana'ga ei Eliasva'ea pe hako:

“Nde tehe rūi reki ereko,” ei ga.

“Sete milve'ġa akwaimbae'ġa ji areko jijiheva'ero.
 Ga nombohetei Baal ra'angava,” ei Tupana'ga ahe
 ve hako.

⁵ Na jitehe tuhē Tupana'ga judeus'ġa
 nembyruera'ġa nderekoi ojiheva'ero aġwamo.
 Tupana'ga omo'emo'ē ġa ojive. A'ereki ga
 omombyry pota ġa pe.

⁶ Ga ndekokaturo ġwaramo rūi Tupana'ga ġa
 mo'ēi. Gwemimombyrypotaro ġwaramo ga ġa
 mo'ēi ojive. A'ereki ga omombyry pota tehe ġa
 pe. Po ġa ndekokaturo ġwaramo ga ġa mo'ēi ojive
 ħamo, a'ero po ga nomombyrytehei ġa pe ħamo.
 Omombyry tehe tuhē reki ga ġa pe ġa mo'eamo
 ojive.

⁷ A'ero ji ei: Israelitas'ġa opota omombyryva
 novña. Tupana'ga ki a'e te nomombyrypavi ġa.
 Gwemimo'ēħara'ġa jate ga ġa mombyry. Jara'ġa
 reki hendupotare'ymame Tupana'ga nhi'iġa ga
 nohendukatuu-kari ġa pe a'ero.

⁸ Ikwatijara e'i no:

“Tupana'ga noangarukari ġandeaporogita
 tokwahavyme ti ġa javo.

Henduvame ganhi'iġa
 ġa nohendukatui a'ero.

Aḡwamo vehevi ḡa ndokwahavihu,” e'i ikwatijara israelitas'ḡa mombe'gwovo hako.

9 Tupana'ga ombuhuruka israelitas'ḡa pe onhi'iḡa pyryva'ea nahanahā ti ḡa toko katu jawo hako. A'ea rehe ḡa ndoryndorytehero kiro ti nhande nhimombyryvi nehē jawo tehe. Emo ganhi'iḡa omombe'u reki ḡandekote'varuhua ḡa mbotegweteavo. Nurā Daviva'ea ikwatijari ḡa mombe'gwovo hako.

“Tupana'ga nhi'iḡa ti tombotegwete ḡa,” ei ahe.

“Tombohahy ti ga ḡa pe nehē

ḡandekote'varuhuro ḡwaramo,” ei ahe.

10 “Tokwahavyme tuhē ti ḡa onhimombyryva ojikoge'yma Tupana'ga rehe,” ei ahe.

“Tipiro'ya'javyme ti ḡa ḡwembikwahave'yma hugwi,” ei Daviva'ea ikwatija hako.

11 Judeus'ḡa ndojikopavi Cristo'ga rehe aḡwamo a'ero. E'i tehe po ḡa ji ve a'ero: “Ndojikogi ḡa kiro Tupana'ga rehe toho ti ḡa hahyva'ea ruvihava pype nehē naerū?” e'i tehe po ḡa. Ji nda'ei a'ea, a'e ji pe me. Judeus'ḡa ndekote'varuhuro ḡwaramo judeus'ḡarūive'ḡa jikogi ga rehe judeus'ḡa ti tonhimyrō ḡa ndehe a'ero nehē. Judeus'ḡa po ti e'i a'ero nehē: “Judeus'ḡarūive'ḡa jikogame Cristo'ga rehe Tupana'ga omombyry ḡa pe. Xajiko pa ti Cristo'ga rehe no tomombyry ti ga nhande ve ḡa javijitehe nehē no,” e po ti ḡa nehē.

12 Judeus'ḡa ndekote'varuhuro ḡwaramo Tupana'ga omombyry hete jara'ḡa pe. A'ereki judeus'ḡa jikoge'yma ḡwaramo Cristo'ga rehe Tupana'ga omombyry hete judeus'ḡarūive'ḡa pe. Po Tupana'ga imombyryvi judeus'ḡarūive'ḡa pe judeus'ḡa jikoge'yma ḡwaramo Cristo'ga rehe,

koji'i tehe po ti Tupana'ga imombyryhetei ġa pe nehẽ judeus'ġa jikopava ġwaramo Cristo'ga rehe nehẽ no.

Tupana'ga omombyry judeus'ġarũive'ġa pe

¹³ A'e ji kiro judeus'ġarũive'ġa pe. A'ereki Tupana'ga ji mongouka Jesus Cristo'ga moirũharamo. A'ero Cristo'ga ei ji ve: "Eho ti ji mombe'gwovo judeus'ġarũive'ġa pe," ei ga. Pyry hete ji ve a'ero ji ga mombe'ui pe me.

¹⁴ Tamonhimyrõ po ti ji pe ndehe jire'yja'ġa judeus'ġa. A'ero po ti jararamo ġa jikogi Cristo'ga rehe nehẽ no.

¹⁵ Opohirame judeus'ġa hugwi Tupana'ga jirekokatuukari judeus'ġarũive'ġa pe. Aerẽ Tupana'ga jirekokatuukarirẽ judeus'ġa pe po ti kaitu pyryheteramo yvyakotyve'ġa pe nhaporemo nehẽ!

¹⁶ Pão japorame nahã judeus'ġa ndekoi jipi. Ga ġweno'ẽ ypy xunhiva'ea hu'uma hugwi Tupana'ga apoa javo jupe. O'erame a'ea jypyva'ea pe po jarava'ea hu'uma nhaporemo Tupana'ga apoa no. Oro yva no. Po ġa ei Tupana'ga apoa yvapoa pe, a'ero po hakã Tupana apoa no. Na jitehe Tupana'ga ei jireheve'ġa judeus'ġa nemboypya pe hako. Po ga ei jireheve'ġa ahe ve, a'ero po ti aherymymino'ġa ndekoi Tupana'gareheva'ero nehẽ no judeus'ġa.

¹⁷ Tamombe'u katu ti kiro pe me a'ero ojo'java'ea. Gwereco oliveira aheremityma. Gwereco irũa no yva ka'gwyriveva'ea aheremityma rũi. Aheremityma rakã ite'varuhurame nhande ndipotari a'ea hakãvondoga yva hugwi. A'ero po nhande heruri ka'gwyriveva'ea rakã imondovo

imbojoapya imohina nhakāvondogipyra rehe a'ea toko hakāte'varuhuva'ea py'rovo javo. A'ero pyry ka'gwyripeva'ea rakā pe oliveira rapoa rerekovo ġwaramo. Judeus'ġa nemboypya ko oliveira rapoa javijitehe. Aherymymino'ġa judeus'ġa ko oliveira rakā ja. Kiroki ġa ndojikogi Tupana'ga rehe – ga ndopotari ġa opohia ġa hugwi. Pehe reki judeus'ġarūiva'ero pe ka'gwyripeva'ea rakā ja. Pe jikogame ga rehe Tupana'ga pe mongoi ojiheva'ero judeus'ġa py'rovouka. A'ero pyry hete pe me. Ymya Tupana'ga imombyryvi judeus'ġa nemboypya pe hako. Ahe ja pe ndekoro ġwaramo ga imombyryvi jitehe pe me no. A'ereki pe ahe javijitehe pejiko Tupana'ga rehe a.

¹⁸ Judeus'ġa jikoge'ymame ga rehe Tupana'ga pohiri ġa hugwi. Emo judeus'ġarūiva'ero tapen-himboheteuhui ti a'ea rehe. Tape'jiuhui ti: “Ga hohe'i tehe ko ore pyryvamo. Nurā Tupana'ga opohi ġa hugwi imombyryva ore ve.” Tape'jiuhui ti a'ea. A'ereki judeus'ġa nemboypya rehe Tupana'ga omombyry pe me. Ndia'ei nhande: Hakā rehe ko pyry yva rapoa pe, ndia'ei nhande. A'ereki yva rapoa rehe ko pyry hakā pe. Na jitehe judeus'ġa nemboypya rehe ko pyry pe me. A'ereki Tupana'ga omombyry pe me pe ġanemboypya javijitehero ġwaramo. A'ereki ahe ypy gwereko Tupana'ga nhi'ġa imombe'gwovo pe me. Tape'ea'javuhui ti a'ero: “Ore rehe Tupana'ga omombyry judeus'ġa pe.”

¹⁹ Pe'ji po pe ji ve a'ero: “Oliveira nhande tihakāvondo ka'gwyripeva'ea rakā toko ipy'rovo javo. Na jitehe judeus'ġa hugwi Tupana'ga pohiri judeus'ġarūive'ġa toko ġa py'rovo javo,” pe'ji po

pe. “Ore judeus'garũiva'ero orepyry hete ġa hohe a'ero,” pe'ji tehe po pe ji ve.

²⁰⁻²¹ Ndapekwahavihĩ. Tupana'ga opohi tuhẽ ġa hugwi ġa jikoge'ymame ga rehe. A'ero pe-jikoga ġwaramo ga rehe ga pe mongoi ojiheva'ero. Tapenhimbohetetehei reki a'ea rehe. Nhande tihakãvondo oliveira hugwi hakã ite'varuhurame. Na jitehe Tupana'ga pohiri judeus'ġa hugwi ojiheve'ġa hugwi ġa te'varuhurame ġa jikoge'ymame ojihe. Opohi ga ġa hugwi. A'ero kaitu po ti ga pohiri pe hugwi no pe jikoge'yama'javame ga rehe nehẽ. Pekihyji ti gapohira hugwi a'ero. Tape-jikoge'ymuhũ ti ga rehe a'ero.

²² Pehepia pe Tupana'ga reaporoġita. Ga pyry hete. Emo ga ombohahy ġa pe ġa jikoge'ymame ojihe. Pe me reki ga pyry pe ndekoro ġwaramo garemimombyryva rupi jipi. Ahaname po ti ga pohiri pe hugwi nehẽ no.

²³ Judeus'ġa jikoge'ymbigame po ti Tupana'ga ġa mongoa'javi ojiheva'ero imombyryva'java ġa pe nehẽ no. A'reki a'ea nonhimimi Tupana'ga pe.

²⁴ Nahã a'ero. Nhande tihakãvondo ka'gwyripeva'ea hugwi hakã mondovo imbojoapya ojipea rehe oliveira rehe. A'ero ko pyry ka'gwyripeva'ea rakã pe. Judeus'garũiva'ero ko pe ka'gwyripeva'ea rakã ja. Pejikogame Tupana'ga rehe pyry pe me a'ero. Ymya pe ndapejikogi ga rehe judeus'garũiva'ero ġwaramo. Aġwamo reki pyry pe me pejikoga ġwaramo ga rehe judeus'ġa nemboypya javijitehe. A'ero Tupana'ga imombyryvi pe me. Po pe me ga imombyryvi koji'i tehe po ti ga imombyryvi judeus'ġa pe nehẽ ġa jikogame ga

rehe nehẽ. A'ereki judeus'ga ko oliveira rakã ja. Po hakãvondogirẽ oliveira hugwi nhande imondopotara'javi akoja imbojoapypota oliveira rehe jitehe a'ea ko nonhimimi. A'ereki oliveira rakã tuhẽ nhande timondoa'ja oliveira rehe. Na jitehe judeus'ga jikogame Tupana'ga rehe po ti nonhimimi tuhẽ ga pe ga ga ga mongoa'javame ojiheva'ero imombyryva'javame ga pe nehẽ.

Tupana'ga omombyry ga pe nhaporemo

²⁵ Nhiirũ, tamombe'u mbatera pe me kiro tapekwaha ti javo. Ymya ko nhande ndikwahavi nanongara. Aḡwamo reki Tupana'ga ikwahavukari nhande ve. Tamombe'u a'ea kiro pe me tape'ea'javyme ti: “Tupana'ga po ti nomombyryva'javi israelitas'ga pe nehẽ. Nhande ve jate ga omombyry kiro.” Tapenhimbohetei a'ea javo tehe nehẽ. Nahã ti ji imombe'ui pe me a'ero. He'yjuhu ko ga kiro novĩa - kiroki ga noangarihu ojikopotare'yma Cristo'ga rehe novĩa. Judeus'garũive'ga ki a'e te ojikojiko Cristo'ga rehe kiro. Ogwyri pe nhaporemo po ti ga ojiko na'ẽ ga rehe nehẽ.

²⁶ Nahã po ti israelitas'ga jikojikogi Cristo'ga rehe nehẽ no. A'ero po ti Tupana'ga ga mongopavi ojiheva'ero nehẽ. Ikwatijara Tupana'ga mombe'uhava e'i no:

“Nhanembopiro'yhara'ga po ti uhu nehẽ.

Judeus'ga cidade hugwi Sião hugwi po ti ga ruri nehẽ,” e'i.

“A'ero po ti ga imombori Jacóva'ea rymymino'ga ndekote'varuhua judeus'ga ndekote'varuhua ga hugwi nehẽ,” e'i ikwatijara.

27 Igwete i'ei Tupana'ga nhi'iġa mombe'gwovo:
 “Imomborame ġandekote'varuhua ġa hugwi po ti
 ji rekoi ji'ea rupi katu nehē,” e'i ikwatijara
 Tupana'ga nhi'iġa mombe'gwovo.

28 Judeus'ġa ndogweroviari aġwamo Tupana'ga
 remimombe'ua Cristo'ga mombe'ua. Nurã Tu-
 pana'ga nhimonha'ngai ġa ndehe tambojiko ti
 judeus'ġarũive'ġa jijihe a'ero javo. A'ea ko pyry
 reki pe me a'ero. Emo Tupana'ga oko hete
 judeus'ġa ndehe no. A'ereki ymya ga omo'emo'ē
 ġanemboypya ojive hako. “Pe po ti jireheva'ero
 nehē,” ei ga ahe ve hako.

29 “Opomo'ē ji jijive. Tamombyry ti ji pe me
 nehē,” ei Tupana'ga hako. O'erame a'ea ga ndog-
 werojijyi gweaporoġita. Omo'ē tuhē ga ġa ojive
 a'ero. Omombyry tuhē ga ġa pe no.

30 Ymya pe napehendukatui Tupana'ga nhi'iġa
 judeus'ġarũiva'ero. Emo Tupana'ga pe porogwety
 aġwamo judeus'ġa hendukatue'yma ġwaramo.

31 Na jitehe judeus'ġa nohendukatui Tupana'ga
 nhi'iġa aġwamo. Emo po ti Tupana'ga ġa porog-
 wety nehē no pe porogwetyga ġwaramo.

32 Yvyakotyve'ġa ndekote'varuhupava
 ġwaramo Tupana'ga nohenduvukari ġa pe
 onhi'iġa taporogwety ti ji ġa nhaporemō nehē
 javo.

Timbohete ti Tupana'ga

33 Tupana'ga pyry hete tuhē imbuhua pyryva'ea
 nhande ve.

Heaporoġita katu hete ga mbatera rehe.

Okwaha pa hete tuhē ga.

Nhande ndikwahavi tuhē Tupana'ga reaporoġita.

“Onhimi hete nhande ve,” xa'e nhande jupe.

³⁴ Tupana'ga mombe'uhava e'i no:

“Ndikwahahavi Tupana'ga reaporogita,” e'i.

“Nimoğitahavi ga

nahanahã po nde rekoi hamo jave'yma ga pe,”
e'i.

³⁵ “Nimondohavi ga pe

tokwepy ti ga javo,” e'i ikwatijara.

³⁶ A'ereki Tupana'ga oapo pa mbatera.

Ga gwereko katu pa mbatera no.

Gwereko ga mbatera

tanhimbohete ti nhirembiapoa nhaporemo
javo.

Timbohete ti Tupana'ga avuirama a'ero. Amém.

12

Penhikwava'ẽ ti Tupana'ga pe pejikokatuavo

¹ Nhiirũ, Tupana'ga nhande porogwety hete. Nurã ji ehetei pe me: Nahã po pe ndekoi a'ero hamo. Penhikwava'ẽ hete ti Tupana'ga pe pejikokatuavo. A'ero po ti ga nhimohẽhetei pe ndehe nehẽ. Nahã po pe Tupana'ga mbohetei gareheva'ero hamo penhikwava'eğa ga pe pejikokatuavo hamo.

² Tapembopogwei ti ģa – kiroki ģa oko Tupana'ga remimbotare'yma rehe. Pe'ji ti Tupana'ga pe: “Ore mboheaporoğitapyahue'ymi ti,” pe'ji ti ga pe. Pendeaporoğitapyahurame po ti pe ikwahavi pejikovo Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe. Gareimimbotarimova'ea ko nahã: kiroki pyry hete, kiroki a'ea rehe Tupana'ga onhimohẽ, kiroki ndogwerekoi a'ea hoheva'ea pyryvamo – a'ea ko Tupana'ga remimbotarimova'ea.

³ Tupana'ga omombyry ji ve onhimoirũuka. Nurã ji ei pe me nhaporemõ: Tapenhimboheteuhui ti. Pe napenani ti pejeaporõgita katu pejapyakakatuavo pejihe Tupana'ga pe mbojikoga gwaramo ojihe.

⁴ Tamombe'u ti kiro pe me jira'oa tapekwaha ti ojo'java'ea. Jira'oa ko ojipeji. He'yi reki jira'oareheva'ea onhimongyavo jijurua, jireakwara, jipoa no. Ojoatyatyvi reki jira'oareheva'ea ikarakatuhava. Jiapyakwara pyvõ ji ahendu. Jijurua pyvõ ji nahenduvi. A'ea pyvõ ji nhi'igi. Jipoa pyvõ ji ipyhygi. Jira'oa ojipejiva'ea reki. Emo gwereko paravuhu jira'oareheva'ea. Ojoatyatyvi ikarakatuhava a'ero.

⁵ Na jitehe jira'oareheva'ea'java'ero ko nhande nhimongyi Cristo'gareheva'ero nhandekovo. Emo nhande nhaporemõ ko jira'oa'java'ero ojipejiva'ea'java'ero nhande jikoty'aro gwaramo Cristo'ga pavẽi. A'ero nhande nhaporemõ nhande nhomoiruamo.

⁶ Ojoatyatyvi reki nhandekarakatuhava. A'ereki ojoatyviva'ea Tupana'ga ombuhuruka nhande ve nhandekarakatuhava ga imombyryvame nhande ve.

Po Tupana'ga nhande mbokarakatuuka imombe'gwovouka onhi'iga, timombe'u hete po ti nhande hamo ga nhande mbojikogame ojihe hamo.

⁷ Po Tupana'ga nhande mbokarakatuuka ojiheve'ga pokogauka, tipoko po ti nhande ga a'ero hamo. Po Tupana'ga nhande mbokarakatuuka ga mbo'eavouka, timbo'e po ti nhande ga Tupana'ga mombe'ua rehe a'ero hamo.

8 Po Tupana'ga nhande mbokarakatuuka ġa mbohoryvuka, timbohory po ti nhande ġa a'ero hamo. Po Tupana'ga nhande mbokarakatuuka imoma'eamo mbatera ojipe'ġa pe, tima'eġatu po ti nhande ġa pe a'ero hamo tipoko ti ġa javo. Po Tupana'ga nhande mbokarakatuuka nhande mongovouka ġanduvihavamo, timondomondo katu po ti nhande ġa a'ero hamo. Po Tupana'ga nhande mbokarakatuuka ġa porogwetygauka, tiporogwety po ti nhande ġa nhanderoryroryvamo a'ero hamo.

9 Pe'ara tehe rŭi toarŭ ġa. Pearŭ hete tuhŭ ti ġa. Tapekoi ti aherekote'varuhua rehe. Ahepyryva rehe ti peko.

10 Penhoarŭarŭ hete ti a'ero. A'ereki pe penhomoirŭirŭ Cristo'gareheva'ero ġwaramo. Penhombohete ti nde ko ji hohe javo ojohupe.

11 Pejirokwa ti mbatera rehe pejivevugwee'yma. Penhimbatepota ti pepy'a pe. A'ereki nhandepojykaharete'ga remimbotarimova'ea rehe pe peko.

12 Peho po ti pe pejikovo Tupana'ga pyri avuirama nehŭ. A'ea mboha'uva ġwaramo ti pejoryjory. Penhimomirana ti ġa imbohahyrame pe me. Penhi'iġe'yimi ti Tupana'ga pe.

13 Pema'ema'ŭ ti penhimbatera Cristo'gareheve'ġa pe ġa herekoe'ymane. Cristo'gareheve'ġa nduġandurame pejipyteri pe pembuhuruka ti ġa penhonga pe jipi ġa nderekokatuavo.

14 Pearŭe'yŭe'ġa imbohahyrame pe me penhi'i ti Tupana'ga pe tomombyry ti ga ġa pe javo. Na tuhŭ ti pemombyryvuka ġa pe ġa imbohahyrame pe

me. Tape'euhui ti Tupana'ga pe tombote'varuhu ti ga ġa pe javo. Tape'euhui ti a'ea ga pe ġa ndehe.

¹⁵ Ojipe'ġa ndoryndoryvame ti pejoryjory ġa pavēi. Ga jehe'orame ti ġa pavēi pejehe'o no.

¹⁶ Peko ti pejogwehegwehe. Pejihe jate rūi ti peko. Okoteheve'ġa ndehe ti peko ġa pokoga. Tape'euhui ti: “Akwaha pa ji mbatera.” A'ea ti tape'euhui pejive.

¹⁷ Ojipe'ga imbote'varuhurame pe me tapembote'varuhui ti ga pe pejipyge'yma ga rehe. Ojipe'ġa epavame: “Nahanahā aherekokatua”, nahā ti peko katu a'ero.

¹⁸ Pejirokwa hete ti ojipe'ġa nderekokatupava.

¹⁹ Nhiirū, tapejipygi ti ojipe'ġa ndehe. Na ti Tupana'ga pe ndepygi ġa ndehe nehē imbohahyavo ġa pe nehē. A'ereki ikwatijara e'i Tupana'ga nhi'iġa mombe'gwovo.

“Jihi po ti ġa ndepy ġa ndehe nehē

– kiroki ġa ombohahy ojipe'ġa pe,” ei ga.

“Jihi po ti ambohahyuka ġa pe a'ero nehē,” ei nhandepojykaharete'ga, ei ikwatijara.

²⁰ Nahā ti peko a'ero ikwatijara hendukatuavo. A'ereki ikwatijara e'i:

“Po ty'ara pearōe'ŷve'ġa jukai

pemondo ti mbatera ġa pe to'u ti ġa javo.

Po ġa ygweiramo

pemondo ti yhya ġa pe toy'u ġa.

Pe ġa nderekokaturame

po ti ġa ndipoyjayjari okote'varuhuagwera rehe nehē,” e'i ikwatijara hako.

²¹ Ga ndekote'varuhurame pe me tapekote'varuhui ti ġa pe pejipyge'yma ġa ndehe.

Peko katu ti ġa pe a'ero ġandekote'varuhua hugwi ġa mbopohiruka.

13

Pehendu katu ti penduvihava'ġa

¹ Pe me nħaporemo ji ei: Pehendu katu ti penduvihava'ġa. A'ereki Tupana'ġa omongo ġa penduvihavamo. Po Tupana'ġa nomongoi nħanderuvihava'ġa nħande ve, a'ero po nianderuvihavi a'ero ħamo.

² Penduvihava'ġa nendukatue'ymame pe napehendukatui Tupana'ġa nhi'iġa a'ero. A'ereki gaha omongo ġa penduvihavamo. Penduvihava'ġa nendukatue'ymame po ti pe ikwahavi ħahya nehē.

³ Pe ndekokaturame pe ndapekyhyji penduvihava'ġa hugwi. Emo pe ndekote'varuhurame pe pekyhyji ġa hugwi a'ero. Pekihyjipotare'ymame penduvihava'ġa hugwi peko katu tuhē ti. A'ero po ti ga pe mboħetei nehē.

⁴ A'ereki Tupana'ġa omongo ga pe pokogauka. Emo pe ndekote'varuhurame pekyhyji ti ga hugwi a'ero. A'ereki ga okwaha imbohahyavo aħe ve. A'ereki Tupana'ġa omongo ga tombohahy ti ġa okote'varuhuve'ġa pe javo.

⁵ Nurā ti peħendu katu penduvihava'ġa a'ero tombohahyukaryme ti Tupana'ġa nħande ve javo. Pe pekwaha pejiyvyteri pe no. “Po aħe ġwendu katu ġa ħamo,” pe'e tuhē pe pejiyvyteri pe. Nurā ti peħendu katu penduvihava'ġa.

⁶ Na jiteħe po pe imondoi itambere'ia ġa pe ħamo ġa imono'oġukarame. A'ereki Tupana'ġa ġa

mondouka pe pyri ġa mboporavykyavo tohepia katu ti ġa ġa javo.

⁷ Nurā ti pemondo katu itambere'ia ġa pe ġa imono'oġukarame. Pemondo ti pejeaporogita imohina penduvihava'ġa ndehe.

Pejogwereco katu ti

⁸ Nahā po pe peko hamo: Pemondo pa ti ikwepykava ojipe'ġa pe te'iyme ti ġa pe me a'ero: “Napembuhurihu pe ore ve.” Nahā po pe peko hamo no: Peko katu hete ti pejogwehe pejogwerekokatuavo avuirama. Kiroki ġa oko ojipe'ġa ndehe – ġa ko ġwendu katu Moisésva'ea remimbo'eagwera.

⁹ A'ereki aheremimbo'eagwera e'i:

“Taperekoi ti ojipe'ġa nembireko'ġa.

Tapejukai ti ojipe'ġa,” e'i.

“Tapemimuhūi ti ojipe'ġa mbatera.

Tapepotarahivuhui ti ojipe'ġa mbatera,” e'i
aheremimbo'eagwera.

Aheremimbo'eagwera nhaporemo reki e'i:

“Erenhiarō hete nde.

Na jitehe ti earō hete ejikotyve'ġa,” e'i
aheremimbo'eagwera ikwatijara.

¹⁰ A'ereki ġa ndehe nhande rekorame nhande nimbote'varuhui ġa pe. Nahā reki nhande hendukatupavi aheremimbo'eagwera a'ero nhande rekorame ġa ndehe.

¹¹ Pejirokwa ti a'ea rehe Jesus Cristo'ga jivyhava imboha'uva ġwaramo. A'ereki aġwamo ira'agwe hī gajivyhava. Ymya nhandejikogypyrame Cristo'ga rehe nhande ei: “Kotihī po ti Jesus'ga jivyri nehē.” Aġwamo kaitu ira'agwe gajivyhava.

Pejirokwa tuhẽ ti a'ero. Ojivyrame po ti ga nhande rerohoi yvagi pe nehẽ.

¹² Tamombe'u ti ojo'java'ea pe me a'ero. Ypytunahiva ko ite'varuhu nhande ve. Ypytuna javijitehe aḡwamova'ea ko ite'varuhu. Ko'ema reki ikatu nhande ve. Ko'ema javijitehe po ti ikaturamo aerẽva'ea nehẽ. Cristo'ga jivyirirẽ po ti ikatuheteramo nehẽ. Momina ḡwerĩ kiro aḡwamova'ea ypytuna'java'ea nhande hugwi. Nurã ti xako te'varuhu pi a'ero. Ko'eḡwerĩa ja ko Cristo'ga ojivy ḡwerĩ. Nurã ti xako katu ga'java'ero.

¹³ Kojahua rupi ahe oko katu tohepia ti ḡa jirekokatua javo. Kojahuarupive'ḡa javijitehe ti xako katu no. Tape'upe'ui ti ahemboheagwryryva'ea kaḡwitiḡa pejeagwryryve'ymamo. Taperekoi ti ojipe'ḡa nembireko'ḡa. Peakwaha ti. Tapejogwayvaruhui ti. Tapenhimyrõi ti ojipe'ḡa ndehe.

¹⁴ Penhimongo ti Jesus Cristo'ga ja ga pavẽi pejikovo. Tapembopogwei ti pejeaporogitate'varuhua rehe penhimimbota-rimova'ea rehe.

14

Tape'ete'varuhui ti penhiirũ'ḡa pe

¹ Kiroki ḡa ndokwahakatui ve Cristo'ga nhi'ḡa ojikogame ga rehe – peko ti ḡa ndehe ḡa mbuhuruka pejipyteri pe. Emo tapenhi'ḡayvari ti ḡa.

² A'ereki jara'ḡa e'i: “Pyry Tupana'ga pe ahe i'upavame mbatera.” Jara'ḡa ki a'e te – kiroki ḡa ndokwahakatui ve Cristo'ga nhi'ḡa – ḡahã e'i: “Ndapyryvi Tupana'ga pe ahe i'uuhui mbiara.”

³ Kiroki ġa o'u pa mbatera – togw-erekomemuayme ti ġa jara'ġa ġa mbiara ue'ymame. Mbiara ue'ỹve'ġa na jitehe te'iuhuyme ti jara'ġa pe pe'u paravuhu pe mbatera javo. A'ereki Tupana'ga e'i mbatera upave'ġa pe: “Ga ko jireheve'ġa.”

⁴ Tape'ei ti ġa pe: “Peko te'varuhu pe.” A'ereki ġa pendeheve'ġa rūi. Ganduvihava'ga po ti e'i ġa pe. Ga ndekokaturame po ti ga ei pepyry pe javo. Ga ndekote'varuhurame po ti ga ei peko te'varuhu pe javo. Tupana'ga po ti e'i tuhē ojiheve'ġa pe: “Peko katu pe.” A'ereki nhandepojoykaharete'ga ġa mongo katu ġa nderekovo.

⁵ Jara'ġa e'i: “Kiroġwe ko dia huvihavuhua oji-pea hohe,” ei ġa. Jara'ġa ki a'e te e'i: “Na rūi. Ndojoavyavyi a,” ei ġa. Nahã ji ei pe me a'ero. Pehe po pekwaha hete pejiyvyteri pe hamo.

⁶ Kiroki ġa e'i diaruvihavuhua pe – ġa e'i: “A'ea rupi timbohete Tupana'ga.” Kiroki ġa o'u mbiara jipi – ġa o'u timbohete ti Tupana'ga javo no. A'ereki ġa e'i Tupana'ga pe: “Ndepyry hete nde imbuhuruka mbiara ore ve.” Kiroki ġa ndo'ui mbiara – ġa ndo'ui a'ea timbohete Tupana'ga javo. Ojipea i'urame ġa ei Tupana'ga pe a'ero: “Ndepyry hete nde imbuhuruka ore ve.”

⁷ Nhanemanoe'ymame nhande ndia'ei: Xako ti nhande nhaneremimbotarimova'ea rehe. Nhanemanorame na jitehe nhande ndia'ei a'ea.

⁸ Nhanemanoe'ymame nhande ei: Xako ti nhandepojoykaharete'ga remimbotarimova'ea rehe. Nhanemanorame a'ea jitehe nhande ei. Nhande ko nhandepojoykaharete'gareheva'ea a'ero nhanemanoe'ymame nhanemanorame no.

⁹ A'ereki Cristo'ga okwera omanoa hugwi tako ti ji ġapojykaharetero jawo omanoe'ÿve'ġa pojykaharetero omanove'ġa pojykaharetero no.

¹⁰ Oro pe mbiara ue'ÿva'ero, maraname pe eu-hui penhirũ'ġa pe Tupana'gareheve'ġa pe peko te'varuhu pe jawo? Oro pe no mbatera upava'ero, maraname pe penhiirũ'ġa nderekomemui naerũ? A'ereki Tupana'ga jate okwaha jawo a'ea pe. Nhande ve nhaporemō po ti ga e'ie'i nhanderea-poroġita pe nehẽ.

¹¹ A'ereki ikwatijara e'i:
 “Tupana'ga e'i:
 ‘Ga naġanani po ti ji mbohetei nehẽ
 ndepyyry hete nde jawo.
 E'i pa po ti ġa ji ve nehẽ
 nde ko Tupanetero jawo ji ve nehẽ,’ ei ga.
 ‘A'iti tuhẽ, a'e ji pe me,’ ei Tupana'ga,” e'i ikwati-jara.

¹² Nhande nhaporemō po ti imombe'ui nhandereaporoġita Tupana'ga pe a'ero nehẽ.

Tapembote'varuhui penhiirũ'ġa

¹³ Tape'jia'javuhui ti ojohupeupe peko te'varuhu pe jawo. Nahã po pe'ji hamo: “Xakote'varuhuyme ti timbote'varuhuyme nhaneirũ'ġa nehẽ,” pe'ji po pe hamo.

¹⁴ Mbatera nhaporemō pyry reki. Pyry nhande i'ui mbiara a'ero. A'ea tuhẽ Jesus'ga okwahavuka hete ji ve okovo ji pavẽi. Po ojipe'ġa japyakai mbiara rehe ite'varuhu ahe i'ui jawo novia, a'ero po ġa pe ite'varuhu tuhẽ ġa i'urame.

¹⁵ Po ti ġa hepiagi pe i'urame ġwia, a'ero po ti ġapy'a rekotehei pe ndehe nehẽ. Po ti pe

ḡapy'a mongotehei i'ḡwovo ḡwaramo, a'ero po ti pe ndaperekokatui ḡa okoe'yma ḡa ndehe. Tapembote'varuhui ti nanongara'ḡa a'ero mbiara gwove'ŷ ga pyri. A'ereki Cristo'ga omano ḡa ndepyga.

¹⁶ Pe'ji po pe pejohupe: “Nahanahã xako. A'ereki a'ea ko pyry nhande ve,” pe'ji po pe novĩa. Emo ojipe'ḡa erame ite'varuhu nanongara pe, a'ea rehe ti tapekoi a'ero te'ite'varuhuyme ti ḡa javo.

¹⁷ Tupana'gareheva'ero nhande ndia'ei: “Gwigwia ti ti'uyme. Gwia ti ti'u.” Ndia'ei ko nhande nanongara pe. “Xako katu ti. Xajogwereko katu ti no,” xa'e nhande. “Tianderoryrory ti. A'ereki Tupana'ga ra'uva nhande mbohory jipi,” xa'e nhande.

¹⁸ Nahã nhande rekorame Cristo'ga remimbotarimova'ea rehe Tupana'ga nhimohemi nhande rehe. Ojipe'ḡa e'i nhande ve no: “Pepyry hete pe pejikokatuavo.”

¹⁹ Nurã ti xajirokwa nhandejogwerekokatuavo nhanenhombojikoheteavo Cristo'ga rehe nehẽ.

²⁰ Pyry nhande i'upavi mbatera novĩa. Emo ite'varuhu nhande mbatera ui ḡa pyri – kiroki ḡa e'i: “Ite'varuhu ahe i'urame ḡwihã.” I'urame po nhande ḡa mbote'varuhui a'ero. Tapembote'varuhui ti nanongara'ḡa Tupana'gareheve'ḡa a'ero ḡwia ue'yma ḡa pyri.

²¹ Kiro pyry nhande ndi'ui mbiara nanongara'ḡa pyri a'ero. Pyry nhande ndi'ui vinho ḡa pyri ḡa erame ite'varuhu jupe. Ojipea pe ḡa erame ite'varuhu jupe no pyry nhande pohiri jugwi nhande rekorame ḡa pyri timbote'varuhuyme ti nhaneirũ'ḡa javo.

²² Penembiroviara ti tapemombe'uuhui ojipe'ga pe a'ero. Pekwaha ti a'ea Tupana'ga pavēi jate. Pe'ji po pe: “Pyry po ti ji rekoi nahanahã nehẽ,” pe'ji po pe. Nahã pejikorame po pe ndoryvamo a'ero peji'ee'ymame pejiyvyteri pe nehẽ: “Ndapyryvi reki nahã ji rekorame.”

²³ Po ga e'i: “Mara'ngu po pyryvamo ji mbiara i'ui?” Nanongara'ga i'urame Tupana'ga e'i ite'varuhu ga pe. A'ereki ga nde'i: “Ajiko ji Jesus'ga rehe. Nurã ko pyry ji i'ui.” A'ea ga nde'i. Oko te'varuhu reki ga a'ero o'ee'ymame: “Pyry ji rekoi nahã Cristo'gareheva'ero.”

15

Timbohory ti ojipe'ga

¹ Nhandejikokaturame Cristo'ga rehe tipoko po nhande jara'ga hamo – kiroki ga ndokwahakatui ve ojikoga Cristo'ga rehe. Xakoyme ti nhande nhanderemimbotarimova'ea rehe jate nhanen-himbohoryva.

² Nhaneirũ'ga po nhande ga mbohory hamo tapyry ti ga pe javo. A'ero po ti ga jikokatui Cristo'ga rehe nehẽ no.

³ A'ereki Cristo'ga vehevi nonhimbohoryvi no. Ikwatijara omombe'u Cristo'ga ga nhi'igame Tupana'ga pe. “‘Ga ete'varuhurame nde ve gandekote'varuhua ji kwai,' ei ga,” e'i ikwatijara.

⁴ Tupana'ga okwatijarukaruka ahe ve hako penembikwatijara nhaporemo ti tombo'embo'e aerẽve'ga javo hako. Aherembikwatijara nhande mbo'embo'e a'ero nhande monhimomiranama. A'ea nhande mbo'e nhande mbohoryva no. A'ero

nhande ei: A'iti tuhẽ po ti pyryvamo nhande ve nehẽ.

⁵ Tupana'ga tuhẽ nhande monhimomirana jipi. Gaha nhande mbohory no. Tombojo'jajo'ja ti ga pendeaporoğita a'ero pe mbojogwerekokatuavo Jesus Cristo'ga rupi pe horame.

⁶ Pejikoty'aro ġwaramo po ti pe Tupana'ga mbohetei a'ero nehẽ nhandepojoykaharete'ga ruva'ga Jesus Cristo'ga ruva'ga.

Judeus'ğarũive'ğga ombohete Tupana'ga

⁷ Peko hete ti ojogwehe. A'ereki Cristo'ga oko hete pe ndehe. Pe ndekorame ojogwehe po ti ojipe'ğga ei nehẽ: “Tupana'ga ko pyry hete. A'ereki gareheve'ğga oko hete ojogwehe,” e po ti ġga Tupana'ga mboheteavo nehẽ.

⁸ Kiro ji ei pe me: Cristo'ga uhu yvya koty imombyryva judeus'ğga pe raikwehe. A'ereki Tupana'ga e'i judeus'ğga namonhava'ea pe hako: “Tamondo ti Cristo'ga pe pyri tomombyry ti ga pe me javo,” ei Tupana'ga hako. Nurã Cristo'ga ruri a'ero tanhi'ĩpo'ru ti Tupana'ga javo. Igwete ga ei: “A'ero po ti ġga ei nehẽ: ‘Tupana'ga nopiriani ġwembi'ea jipi,’ e po ti ġga nehẽ,” ei Cristo'ga raikwehe.

⁹ Cristo'ga uhu imombyryva judeus'ğga pe judeus'ğarũive'ğga ti tombohete Tupana'ga javo no. “Tombohete ti ġga ga oporogwetyga rehe,” ei ga. Aherembikwatijara e'i no. A'ereki omombe'u Cristo'ga nhi'igga Tupana'ga pe hako.

“Judeus'ğarũive'ğga pyteri pe po ti ji ei nehẽ ndepyry hete nde javo.

Orombohete po ti ji nhinhimby'yita nde ve nehē,” e'i ikwatijara Cristo'ga nhi'iğa mombe'gwovo hako.

¹⁰ Ojipeva'ea rembikwatijara e'i no:

“Judeus'ğarūiva'ero ti pejoryjory Tupana'ga remimo'ēhara'ğa pavēi judeus'ğa pavēi,” e'i aherembikwatijara.

¹¹ Ojipeva'ea rembikwatijara e'i no:

“Judeus'ğarūiva'ero ti pembohete nhandepojykaharete'ga.

Ojipendyhyga'ğa nhaporemō ti tombohete ga,” e'i aherembikwatijara.

¹² Isaíasva'ea okwatija Cristo'ga mombe'ujipeavo no hako.

“Jesséva'ea rymymino'ga po ti ojihu yvyakotyva'ero nehē.

Judeus'ğarūive'ğa nduvihavamo po ti ga rekoi nehē.

‘Gaha po ti nhande reroho yvagi pe nehē,’ e po ti judeus'ğarūive'ğa nehē,” e'i ahe ikwatija hako.

¹³ Tupana'ga pe mbo'e penderohoağwama rehe no. Ga po ti tapembohory hete inoğatuavo pepy'a nehē. A'ereki pe pejiko ga rehe. Igwaigwavete po ti Tupana'ga ra'uva pe mbo'embo'ei. A'ero po ti pe ei nehē: “Uhu tuhē po ti ga nhande rerogwovo yvagi pe nehē,” pe'e po ti pe nehē.

Paulova'ea poravykyagwera judeus'ğarūiva'ea pe

¹⁴ Nhiirū, jiji ko opokwaha hete. Pepyry hete pe. Pekwaha hete pe mbatera no. Penhomogita kwaha pe no.

15 Emo ji akwatijaruka pe me tapekwahava'ja ti mbatera javo. Namombe'unhimimi ji imondovouka pe me a'ero. A'ereki Tupana'ga omombyry ji ve.

16 Ga ji mboporavyky Jesus Cristo'ga pe judeus'garũive'ğa pokoguka ji ve. Ikwava'ẽhara'ğa omombe'umbe'u Tupana'ga nhi'iğa judeus'ğa pe. Na jitehe ji imombe'umbe'ui kiro Tupana'ga remimombe'upyryva judeus'garũive'ğa pe Cristo'ga mombe'gwovo. Amombe'u ji ға pe takwava'ẽ ti ji ға Tupana'ga pe javo. Ga ndehe po ti Tupana'ga nhimohẽhetei nehẽ Tupana'ga ra'uva ға mombyryvame nehẽ.

17 Jesus Cristo'ga okovo ғwaramo ji pavẽi jiroryrory hete ji jiporavykyrame Tupana'ga pe.

18 Amombe'u po ti ji pe me jiporavykyagwera. Emo Cristo'ga remimboporavykyagwera jate po ti ji imombe'ui pe me nehẽ. A'ea ji namombe'unhimimi. A'ereki Cristo'ga ji poko hete ji mboporavykyavo Tupana'ga pe. A'ero ji imombe'ui Tupana'ga nhi'iğa judeus'garũive'ğa pe tohendu katu ti ға javo. Amombe'umbe'u ji ға pe. Ako katu ji ғapyteri pe no.

19 Tupana'ga ra'uva ombuhu opopoakara ji ve. A'ero ji hepiukari ға pe ahemonhimomby'aheteve'ea. Nurã ға hendukatui Tupana'ga nhi'iğa. Amombe'umbe'u ji Tupana'ga remimombe'ua ға pe a'ero Cristo'ga mombe'gwovo. Jerusalém me na'ẽ ji ga mombe'ui ға pe. Pea hugwi ji hoi a'ero pea rupi. Ambojoapiapi ji jigwovo cidades pe ga mombe'gwovo ға pe. Aerẽ ji hoi Ilíriapeve'ğa gwyri pe no.

²⁰ A'ereki ji ajirokwa Cristo'ga mombe'gwovo ġa pe pevo – perope ġa nohenduvi ve Cristo'ga mombe'ua. Jihi ndahoi Cristo'ga mombe'gwovo ġa pyri – perope ojipe'ġa omombe'u jipe Cristo'ga ġa pe. Nanongara'ġa ji nambo'ei jipi.

²¹ Ikwatijara e'i no:

“Ojipe'ġa nomombe'ui ve ga ġa pe.

Emo po ti ġa okwaha tuhē ga nehē.

Kiroki ġa nohenduvi ve

– okwaha po ti ġa ga nehē,” e'i ikwatijara.

Paulova'ea oho pota Romapeva'ea pyri

²² Ymyagwera jate ji hopotarahivamo pe pyri novīa. Emo ji ahoaho ojipe'ġa pyri. A'ero tehe ji ndahoi ve pe pyri.

²³⁻²⁴ Aġwamo reki ji amombe'u pa Cristo'ga avove'ġa pe. A'ero po ti ji hoi Espanhapeve'ġa gwyri pe. Ji kwavame po ti ji pytai pe ndepiaga nehē. A'ereki ymyahū ji porepiapotaramo pe ndehe. Apytaahi'vi po ti ji pe pyri nehē jiroryroryvamo pe ndehe nehē. A'ero po ti pe ji pokogi nehē ji mondovouka pea rupi nehē.

²⁵ Kiroġwe po ti ji hoi na'ē Jerusalém me tapoko ti Cristo'gareheve'ġa pevo.

²⁶ A'ereki ġa pe Macedōniapeve'ġa gwyripeve'ġa Cristo'gareheve'ġa omono'ono'ō itambere'ia. Na jitehe Gréciapeve'ġa gwyripeve'ġa omono'ono'ō itambere'ia ġa pe. “Timondouka ti itambere'ia Jerusalém me Cristo'gareheve'ġa pe imbatere'ŷve'ġa pe,” ei ġa ojohupe. Ganemimbuhura po ti ji herohoi kiro heja ġa pe a'ero nehē.

²⁷ Gwemimbotarimo tehe ġa omondouka imombyryva Jerusalémmeve'ġa pe judeus'ġa pe.

“Timondouka po nhande mbatera ġa pe hamo,” ei ġa raikwehe. A'iti tuhē. A'ereki judeus'ġa ojikwe omomyry ġa pe judeus'ġarūive'ġa pe Cristo'ga mombe'gwovo ġa pe. Igwete ġa jikogi Cristo'ga rehe raikwehe Macedōniapeve'ġa Gréciapeve'ġa no. Kiro pyryvamo ġa imondoukari ombatera judeus'ġa pe ikwepyga a'ero. A'ereki judeus'ġa pyryvipe ġa pe Cristo'ga mombe'gwovo ġa pe.

²⁸ Kiro po ti ji herohoi ġanemimbuhura itambere'ia heja Jerusalémmeve'ġa pe a'ero nehē. Hejapavame po ti ji hona'ēi pe pyri pe ndepiaga nehē jihorame Espanhapeve'ġa gwyri pe nehē.

²⁹ Cristo'ga omomyry hete ji ve. Ji horame pe pyri po ti ga imomyryhetei pe me nehē no. A'ea ji akwaha hete.

³⁰ Nhiirū, xajiko nhande nhandepojoykaharete'ga rehe Jesus Cristo'ga rehe. Nhandejopy'a ja nhande no. A'ereki Tupana'ga ra'uva nhande mongoi nhandejopy'a ja. Nurā ji ehetei pe me a'ero: Ji ja ti penhi'ī hete Tupana'ga pe ji repyga.

³¹ Nahā ti pe'ji ga pe: “Apī, ea'ngu ti Paulo'ga ga horame Judéiapeve'ġa gwyri pe tojukayme ti ġa ga pevo. A'ereki ġa ndojikogi Cristo'ga rehe,” pe'ji ti ga pe. “Kiro po ti Paulo'ga herohoi judeus'ġarūive'ġa itambere'ia Cristo'gareheve'ġa pe judeus'ġa pe Jerusalém me nehē. Ga herohorame ġa pe embohoryory ti ġa judeus'ġarūive'ġa itambere'ia rehe topyhy ti ġa Paulo'ga hugwi javoji,” pe'ji ti Tupana'ga pe ji repyga, a'e hete ji pe me.

³² A'ero po ti ji roryheteramo ji horame pe pyri nehē Tupana'ga ji mondoukarama pe pyri nehē. A'ero po ti pe ji mbohoryhetei nehē no.

³³ Tupana'ga onogatue'yimi nhandepy'a. Tapen-dereko katu pa ti ga a'ero nehẽ. Na tuhẽ.

16

Paulova'ea omondouka onhi'iga gwembikwahava'ea pe

¹ Tamombe'u ti pe me Febehẽa nhaneirũhẽa. Hẽa ko Jesus'gareheve'ga ndepiakatuhara'ga pokoharamo oko cidade de Cencreia pe. Pyry hete ko hẽa.

² Hẽa rurame pe pyri pembuhu ti hẽa penhonga pe pejikokatuavo hẽa pe. A'ereki hẽa ojiko hete nhandepojykaharete'ga rehe. Nanongara'ga po nhande timbuhuruka tuhẽ nhande pyri hamo nhande Cristo'gareheva'ero gwaramo hamo. Hẽa herekoe'yname mbatera pemondomondo ti hẽa pe a'ero. A'ereki hẽa jitehe opokopoko jara'ga jipi. Hẽa ji poko ikwehe no. Nurã ti pepoko hẽa imondovo hẽa pe mbatera nehẽ.

³ Tamondouka ji nhinhi'iga Priscilahẽa pe hẽarembireko'ga pe no Áquila'ga pe. Ga oporavyky ji pavẽi Jesus Cristo'ga mombe'gwovo ikwehe.

⁴ Ji repyga ga omano gwerevi onhia'ngue'yima ikwehe tomanoyme ti Paulo'ga javo ikwehe. A'e ji ga pe kiro: "Pepyry hete pe." Judeus'garũive'ga na jitehe e'i - kiroki ga onhimono'õ jipi Cristo'gareheva'ero. Ga nhaporemõ e'i Áquila'ga pe: "Pepyry hete pe Paulo'ga a'nguavo."

⁵ Tamondouka ji nhinhi'iga ga pe no - kiroki ga onhimono'õ Cristo'gareheva'ero Áquila'ga nonga pe.

Tamondouka ti nhinhi'igã Epêneto'ga pe no. Jipy'a ja hete ga. Ga na'ẽ ko ojiko Cristo'ga rehe Ásiapeve'ga gwyri pe ikwehe.

⁶ Tamondouka ji nhinhi'igã Mariahẽa pe. Hẽa oporavyky hete pe pokoga raikwehe.

⁷ Tamondouka ji nhinhi'igã Andrônico'ga pe Juniashẽa pe no. Ga ko jire'yja'ga judeus'ga. Orojogwereko ore cadeia pype ikwehe. Jijikoga renonde ga jikogi Cristo'ga rehe. Ga ko ojipe'ga hohe Cristo'ga moirũhara'ga pyteri pe.

⁸ Tamondouka ji nhinhi'igã Ampliãto'ga pe no. Jipy'a ja hete ga Cristo'gareheva'ero.

⁹ Tamondouka ji nhinhi'igã Urbano'ga pe no. Nhande ja ga poravykyi tamombe'u ti Cristo'ga ga pe javo. Estáquis'ga pe ji imondoukari nhinhi'igã no. Jipy'a ja hete ga.

¹⁰ Tamondouka ji nhinhi'igã Apeles'ga pe no. Onhimomirana ga hahya pe opohire'yma Cristo'ga hugwi.

Tamondouka ji nhinhi'igã Aristóbulo'ga rongapypeve'ga pe no.

¹¹ Tamondouka ji nhinhi'igã Herodião'ga pe. Jire'yja'ga ko ga judeu'ga.

Tamondouka ji nhinhi'igã Narciso'ga rongapypeve'ga pe no - kiroki ga ojiko Cristo'ga rehe.

¹² Tamondouka ji nhinhi'igã Trifenahẽa pe no Trifosahẽa pe no. Ga oporavyky hete nhandepojykaharete'ga pe.

Tamondouka ji nhinhi'iḡa Pérsidehēa pe. Jipy'a ja hete hēa. Hēa oporavyky hete tuhē nhandepojkaharete'ga pe no.

13 Tamondouka ji nhinhi'iḡa Rufo'ga pe. Ojipe'ḡa hohe ko ga pyry hete Cristo'gareheva'ero. Gayhēa pe ji imondoukari nhinhi'iḡa no. Jihya ja ko hēa ji rerekokaturo ḡwaramo.

14 Tamondouka ji nhinhi'iḡa Asíncrito'ga pe no Flegonte'ga pe no Hermes'ga pe Pátrobas'ga pe Hermas'ga pe ḡapyrive'ḡa pe no nhaneirũ'ḡa.

15 Tamondouka ji nhinhi'iḡa Filólogo'ga pe Júliahēa pe no Nereu'ga pe garendyrahēa pe no Olimpás'ga pe no ḡapyrive'ḡa pe nhaporemo no Cristo'gareheve'ḡa.

16 Penho'anhuvanhuḡa ti penhoiruamo. Ojipendyhyga'ḡa nhaporemo – kiroki ḡa onhimono'õ jipi Cristo'gareheva'ero – ḡa omondouka onhi'iḡa pe me.

Mbapavamo Paulova'ea omogita ahe

17 Nhiirũ, kiro ji ehetei pe me. Pehepia ti ḡa pejipe'avo ḡa hugwi – kiroki ḡa ḡa mbojogwayvayvaruka. “Pembo'eagwera ndapyryvi,” ei ḡa. “Ore po ti pe mbo'e nehē,” ei ḡa. Ganhi'iḡa rendukaturame po ahe ndojikokatua'javi Cristo'ga rehe a'ero. Pejipe'a ti ḡa hugwi, a'e ji.

18 Nanongara'ḡa ndokoi nhandepojkaharete'ga remimbotarimova'ea rehe Cristo'ga remimbotarimova'ea rehe. Gwemimbotaruhua rehe ḡa ndekoi. Onhi'iḡatu tehe ḡa ojipe'ḡa mboheteteheavo ḡa moandyandyita – kiroki ḡa

nonhimombaragwahavi ġandekote'varuhuva'ea rehe.

¹⁹ Pehe reki pehendu katu Cristo'ga mombe'ua. Ojipe'ġa nhaporemokwaha penemiendukatua. Nurã ji roryroryvamo pe ndehe. A'e ji pe me a'ero: Peko katu kwaha ti, a'e ji. Tapekote'varuhukwahavi ti, a'e ji pe me no.

²⁰ Tupana'ga onoġatue'yimi nhandepy'a. Ga po ti kotihĩ omombi pe hugwi Satanás'ga popoakara anhaġa ruvihavuhu'ga popoakara nehẽ. Pe po ti Satanás'ga hoheramo a'ero nehẽ.

Nhandepojoykaharete'ga Jesus Cristo'ga ti tombyry pe me.

²¹ Timóteo'ga – ga oporavyky ji pavẽi – ga omondouka onhi'ġa pe me. Na jitehe Lúcio'ga omondouka onhi'ġa Jasão'ga pavẽi Sosípatro'ga pavẽi. Jire'yja'ġa ko ġa judeus'ġa.

²²⁻²⁴ Gaio'ga omondouka onhi'ġa pe me no. Garonga pype ji ruvi kiro. Garonga pype jitehe Cristo'gareheve'ġa onhimono'ono'õ jipi. Erasto'ga omondouka onhi'ġa pe me no. Gaha gwereko katu itambere'ia cidadepeve'ġa nduvihava'ġa pe. Quarto'ga nhaneirũ'ga omondouka onhi'ġa pe me no.

Ji ko Tércioramo. Jihi akwatija koha Paulo'ga repyga. Cristo'gareheva'ero ji amondouka nhinhi'ġa pe me no.

Paulova'ea ombohete Tupana'ga

²⁵ Timbohete ti Tupana'ga. Gaha pe mbojiko hete Cristo'ga rehe. A'ea pe ko ji ei jipi ji imombe'urame Tupana'ga remimombe'upyryva Cristo'ga mombe'gwovo ġa pe. A'ea Tupana'ga

okwahavuka yvyakotyve'ğa pe ağwamo. Ymyagwera jate ga ndokwahavukari a'ea ahe ve. A'ero onhimi ahe ve.

²⁶ Ağwamo ki a'e te ikwatijara okwahavuka pa nhande ve – kiroki ikwatijara Tupana'ga nhi'iğa mombe'uharava'ea okwatija hako. A'ereki ağwamo Tupana'ga okoe'ymive'ga e'i: “Akwahavuka ji kiro ojipendyhyga'ğa pe nhaporemo tojiko pa ti ğa Cristo'ga rehe ga rendukatuavo,” ei Tupana'ga.

²⁷ Tupana'ga jate okwaha hete. Gaha jate ko Tupanetero. Timbohete ti ga avuirama a'ero. A'ereki Jesus Cristo'ga omboheteuka ga nhande ve. Na tuhẽ. Amém.

Tupana'ga nhi'iga
New Testament in Tenharim (BR:pah:Tenharim)

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tenharim

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tenharim [pah], Brazil

Copyright Information

© 1996, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tenharim

© 1996, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

3eb8a851-f633-5209-8712-862a9511e134